

เอกสารข่าวเอกสารงานวิจัยและพัฒนา

Research and Development Newsletter

ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๖๒ ประจำเดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

งานวิจัยและพัฒนา

- 🔔 ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ไทย
- 🔔 การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๔๙
- 🔔 การประเมินความเสี่ยง และความเปราะบางทางสังคม : การประเมินความคุ้มครองทางสังคมในระดับองค์การและสถาบันของประเทศไทย

บทความที่น่าสนใจ

- 🔔 หนีบัตรเครดิต

สาระน่ารู้

- 🔔 เทศกาลกินเจ
- 🔔 วิธีรับมือกับความต้องการของลูกค้า

“ข้อมูลมาตรฐาน วิชาการก้าวไกล รัฐสภาไทยก้าวหน้า”

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

เอกสารข่าวงานวิจัยและพัฒนา

Research and Development Newsletter

ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๖๒

ประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๕๐

ที่ปรึกษา

นายจเร พันธุ์เปรื่อง

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางวิจิตรา วัชรภรณ์

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

บรรณาธิการบริหาร

นางสาวจิรพรรณ กาญจนอุดม

ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

นางสาวอุษา	ไมศิตตระกูล
นางสิวาพร	สุขเอียด
นางสาวพจนา	ธิรามนตร์
นางสาวนารีลักษณ์	ศิริวรรณ
นายจันทมร	สีทาบุญลี
นางสาวปิยะวรรณ	ปานไศ
นางสาววิมลรักษ์	ศานติธรรม
นางสาวปรียวรรณ	สุวรรณสุนัย
นางสาวอัญชลี	จวงจันทร์

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร
ด้านการวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้
ให้แก่บุคคลในวงงานรัฐสภา อันเป็นประโยชน์ต่อ
การปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท

กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๗ - ๘

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๒

บรรณาธิการ

นายจันทมร

สีทาบุญลี

ผู้จัดพิมพ์

นางสาวธนัฐดา

หาเรือนศรี

ฝ่ายเผยแพร่

นางศศิภา

พลอยเสงี่ยมพงษ์

LIART

สารบัญ

	หน้า
งานวิจัยและพัฒนา	
● ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ไทย ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา และคณะ	๑
● การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๙ ปิยะวรรณ ปานโต	๑๓
● การประเมินความเสี่ยง และความเปราะบางทางสังคม : การประเมินความคุ้มครอง ทางสังคมในระดับองค์กรและสถาบันของประเทศไทย ปรียวรรณ สุวรรณสุนย์	๒๐
บทความที่น่าสนใจ	
● หนีบัตรเครดิต จันทมร สีหาบุญลี	๒๘
สาระน่ารู้	
● เทศกาลกินเจ พจนา อีรามนตร์	๓๕
● วิธีโน้มน้าวความต้องการของลูกค้า นารีลักษณ์ ศิริวรรณ	๔๐
เปิดโลกกว้างด้วยศัพท์วิจัย	
● การวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ อัญชลี จวงจันทร์	๔๒
แวดวงนักวิจัย	
● ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย ตระกูลวานนท์ วิมลรักษ์ ศานติธรรม	๔๖
ปิดท้ายวิจัย	
● ผลงานด้านการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย ประจำปี ๒๕๕๐ กองบรรณาธิการ	๕๐

LIIRT

บทสรุปผลการ

เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๖๒ ประจำเดือนตุลาคม นี้ งานวิจัยและพัฒนา นำเสนอผลงานที่ได้รับรางวัลผลงานด้านการวิจัยและพัฒนา ระบบพฤติกรรมไทย ประจำปี ๒๕๕๐ ประเภท รายงานการวิจัย รางวัลระดับดี เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ไทย โดย นายชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา นายศุภชัย สุพรรณทอง รองศาสตราจารย์ ทิพย์สิริ กาญจนวาลี ผู้ช่วยศาสตราจารย์แจ่มใส รัตนมาลี โครงการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา โดย นายจรพันธ์เปรื่อง รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ปรึกษาคณะทำงานการวิจัย นางสาวจิรพรรณ กาญจนอุดม หัวหน้าคณะทำงานการวิจัย และคณะอนุกรรมการโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภานี้ จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรร่วมกับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา และเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนของชาติมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบบรัฐสภาอย่างถูกต้อง ขณะเดียวกันคณะอนุกรรมการได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลโครงการถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของโครงการ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขในปีต่อ ๆ ไป รายงานการวิจัยเรื่องต่อมาเป็น เรื่อง การประเมินความเสี่ยง และความเปราะบางทางสังคม : การประเมินความคุ้มครองทางสังคมในระดับองค์กร และสถาบันของประเทศไทย ศึกษาวิจัยโดย ดร.วรวรรณ ชาญต์ชัยวิทย์ และคณะ บทความที่น่าสนใจนำเสนอความรู้และกฎหมายเกี่ยวกับบัตรเครดิต โดยเฉพาะประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยที่กำหนดแนวปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้ของผู้ประกอบการบัตรเครดิตให้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ได้มาตรฐานและไม่กระทบสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ส่วนสวระนัวร์ประจำเดือนนี้นำเสนอเรื่อง เทศกาลกินเจ ปัจจุบันการกินเจได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในสังคม เพราะทุกคนต่างคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้จากการกินเจ ที่จะทำให้อุณหภูมิร่างกายและสุขภาพใจแข็งแรง ตลอดจนการฝึกจิตใจให้มีความเมตตา กรุณาได้อีกทางหนึ่งด้วย และเรื่อง วิธีโน้มน้าวความต้องการของลูกค้า เปิดโลกกว้างด้วยศัพท์วิจัยในฉบับนี้เสนอ การวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ แนววงนักวิจัยฉบับนี้ขอแนะนำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย ตระกูลวรานนท์ นักวิจัยผู้มีประสบการณ์ในงานด้านการวิจัยทางสาขาสังคมวิทยา และสาขามนุษย์วิทยาการเมือง และปิดท้ายวิจัยในฉบับเดือนตุลาคม เสนอผลการประกาศผลงานด้านการวิจัยและพัฒนา ระบบพฤติกรรมไทย ประจำปี ๒๕๕๐ ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

กองบรรณาธิการ

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ไทย*

โดย นายชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา**
นายศุภชัย สุพรรณทอง***
รศ.ดร.ทิพย์สิริ กาญจนวาสิ****
ผศ.ดร.แจ่มใส รัตนมาลี*****

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ประเทศไทยมีนโยบายที่จะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาค จึงเป็นสิ่งสำคัญที่บุคลากรทางการท่องเที่ยวจะต้องเป็นผู้ที่มีจริยธรรมในการบริการชั้นนำและซื่อสัตย์ อย่างไรก็ตามบุคคลเหล่านี้มีความหลากหลายของพฤติกรรมในการบริการต่าง ๆ กัน จึงควรมีการสนับสนุนเร่งเร้าให้มัคคุเทศก์ไทยเป็นผู้มีพฤติกรรมในการบริการที่เหมาะสม โดยได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาในบางด้าน ประกอบกับผลสืบเนื่องจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้กำหนดหัวข้อวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย ๔ หัวข้อ ที่สำคัญเร่งด่วนตามวาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้เพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของมัคคุเทศก์ และเพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การวิจัยเชิงทดลองเพื่อประเมินผลต้นแบบพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของมัคคุเทศก์ ผลจากการศึกษาวิจัยจะช่วยสนับสนุนการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการฟื้นฟูภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศได้

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาถึงสถานการณ์ และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการบริการที่พึงปรารถนาของมัคคุเทศก์ไทย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อทำนายและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์บางประการในงาน ลักษณะครอบครัว จิตลักษณะ กับพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ไทย

* รายงานการวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (๒๕๕๗)

** โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์ เขตราชเทวี กทม. ๑๐๕๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๕๔-๗๐๐๐ ต่อ ๒๕๑๒ โทรสาร ๐-๒๓๕๔-๕๕๗๗

*** สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครนายก กรมการพัฒนาชุมชน อ. เมือง จ. นครนายก ๒๖๐๐๐ โทรศัพท์ ๐-๓๗๓๑-๑๕๒๘

**** สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขตปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐ โทรศัพท์ โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๓๒

***** คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๔-๕๖๐๘

LI RT

๒. เพื่อศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างสถานการณ์ และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม จริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ประเภทต่าง ๆ

๓. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของจิตลักษณะ และพฤติกรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ที่มี ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังแตกต่างกันเพื่อระบุกลุ่มเสี่ยง และปัจจัยปกป้อง

การประมวลเอกสาร

ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้

พฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ : ตัวแปร ความหมาย และวิธีการวัด

มนุษย์เรามีพฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติหลาย ๆ อย่าง ต่าง ๆ กัน ทั้งพฤติกรรมที่เป็น เรื่องส่วนตัว หรือพฤติกรรมการทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานตาม หลักศีลธรรมจรรยาของวิชาชีพ และตามหลักจริยธรรมของสังคม มัคคุเทศก์ก็เป็นอาชีพหนึ่งซึ่งให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว โดยนำพานักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ ให้ความรู้ และตอบสนองความต้องการด้าน สันทนาการของนักท่องเที่ยวทางด้านการซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ งานมัคคุเทศก์จึงเป็นงานบริการที่ ต้องทำอย่างมีประสิทธิภาพสูง มีคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงามเหมาะสม พฤติกรรมจริยธรรมในการบริการจึง เป็นพฤติกรรมการทำงานกับพฤติกรรมจริยธรรม หรือการทำความดีของผู้ที่ทำหน้าที่มัคคุเทศก์ ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการทำงานโดยทั่วไป พฤติกรรมการทำงานที่จัดการเกี่ยวกับตัวคน เช่น การจัดบริการอาหาร การดูแลเรื่องกินอยู่ การชี้แนะการซื้อสินค้า การดูแลสุขอนามัย ฯลฯ และพฤติกรรมของคนดี คนเก่ง ที่ ทำงานอย่างซื่อสัตย์รับผิดชอบต่อหน้าที่

พฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติตามหน้าที่ จรรยาบรรณ คุณธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพมัคคุเทศก์ รวมทั้งการทำงานมัคคุเทศก์ เพื่อประสิทธิผลของงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ พฤติกรรม คือ พฤติกรรมซื่อสัตย์ในงาน และพฤติกรรมดูแลสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวดังนี้

พฤติกรรมซื่อสัตย์ในงาน หมายถึง การให้บริการช่วยเหลือแนะนำ แก่นักท่องเที่ยวด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยไม่แสวงหาหรือเรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทนใด ๆ จากนักท่องเที่ยว นอกเหนือจากที่ได้ตกลงกันไว้ การไม่รับและเรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทนจากร้านค้าต่าง ๆ ที่จำหน่าย สินค้าให้แก่นักท่องเที่ยวโดยวิธีการที่มีขอบหรือไม่กระทำการใดเพื่อให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามโดยไม่ สัมครใจ การไม่ให้ความรู้ที่เป็นเท็จแก่นักท่องเที่ยว การไม่ผลักรวบรวมของที่ตนเองให้แก่แก่นักท่องเที่ยวหรือ ผู้อื่น รวมทั้งการให้บริการที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามตารางการนำเที่ยวโดยไม่เปลี่ยนแปลงอย่างไม่เหมาะสม พฤติกรรมนี้ถือว่าเป็นพฤติกรรมจริยธรรมในการทำงาน เช่น งานของครูผู้สอน (โกศล มีคุณ และ ณรงค์ เทียมเมฆ, ๒๕๔๕) งานดูแลผู้ป่วย (จิระนันท์ พากเพียร และ ทวีศักดิ์ พากเพียร, ๒๕๔๖) การศึกษาพฤติกรรมซื่อสัตย์ในงานมัคคุเทศก์ ในงานวิจัยนี้วัดโดยแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า ประกอบด้วย ๑๐ ประโยค แต่ละประโยคมีมาตร ๖ หน่วยประกอบ ซึ่งคณะผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น

LI RT

พฤติกรรมการดูแลสุขภาพอนามัยของนักท่องเที่ยว หมายถึง การดูแลให้นักท่องเที่ยวได้รับประทานอาหารและเครื่องดื่มที่มีความสะอาดตามมาตรฐานความสะอาด การดูแลให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ห้องน้ำห้องส้วมที่ถูกหลักสุขาภิบาลในที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว พาหนะ และร้านอาหารแนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดูแลเรื่องความสะอาดรวมทั้งการดูแลเรื่องการป้องกันโรคในท้องถิ่นและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมนี้ถือว่าเป็นพฤติกรรมจริยธรรมในด้านความรับผิดชอบต่อสุขอนามัยของผู้อื่น ซึ่งมีงานวิจัยที่ศึกษาพยาบาลดูแลผู้ป่วยใน (สุพิตรา ธรรมวงษ์, ๒๕๔๔) และมารดาดูแลสุขภาพช่องปากของบุตรวัย ๕ ขวบ (วรวรรณ อัสวกุล, ๒๕๔๖) การศึกษาพฤติกรรมดูแลสุขภาพอนามัยของนักท่องเที่ยว ในงานวิจัยนี้วัดโดยแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า ประกอบด้วย ๑๐ ประโยค แต่ละประโยคมีมาตร ๖ หน่วยประกอบ ซึ่งคณะผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น

สาเหตุของพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์

การศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ มีความคิดพื้นฐานมาจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) (Endler & Magnusson, ๑๙๗๗ ; Tett & Burnett, ๒๐๐๓ ; ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ๒๕๔๑) ซึ่งระบุสาเหตุที่สำคัญต่าง ๆ ของพฤติกรรม

ลักษณะของสถานการณ์กับพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการ ผลงานวิจัยในอดีตแสดงให้เห็นว่าผู้มีแบบอย่างที่ดีในการทำงานมาก จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการทำงานที่น่าปรารถนามาก (วิชัย เอียดบัว, ๒๕๓๔; นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ, ๒๕๔๖ ; ชวนชัย เชื้อสาธุชน, ๒๕๔๖) ผู้ที่อยู่ในสถานการณ์ที่มีลักษณะยั่วยุน้อย จะมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามาก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์, ๒๕๒๐; ศุภชัย สุพรรณทอง, ๒๕๔๔) ผู้ที่มีสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับสูง จะมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามาก (อุบล เลี้ยววาริณ, ๒๕๓๔ ; งามตา วนินทานนท์ และคณะ, ๒๕๔๕)

ดังนั้น จึงคาดได้ว่ามัคคุเทศก์ผู้ที่มีแบบอย่างที่ดีในการทำงานอย่างมีจริยธรรมมาก อยู่ในสถานการณ์ทำงานที่มีลักษณะยั่วยุน้อย มีสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับสูง เป็นผู้มี พฤติกรรมจริยธรรมในการบริการมากกว่ามัคคุเทศก์ประเภทตรงข้าม

จิตลักษณะเดิมกับพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการ จิตลักษณะต่าง ๆ ในงานวิจัยนี้มาจากทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ๒๕๓๔) ผลจากการประมวลเอกสารพบว่าผู้ที่มีพฤติกรรมการทำงานที่น่าปรารถนามาก คือ ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง (โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ, ๒๕๔๕ ; บังอร โสฬส, ๒๕๔๖) มีลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่นสูง (โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ, ๒๕๔๕ ; นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ, ๒๕๔๖) มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพมาก (บังอร โสฬส, ๒๕๔๖ ; นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ, ๒๕๔๖) มีความรู้ในด้านนั้น ๆ มาก (อุบล เลี้ยววาริณ, ๒๕๓๔) มีลักษณะทางศาสนา (โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ, ๒๕๔๕ ; นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ, ๒๕๔๖)

ดังนั้น จึงคาดได้ว่ามัคคุเทศก์ผู้ที่มีจิตลักษณะเดิมในด้านต่าง ๆ สูง คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ ความรู้ด้านมาตรฐานความสะอาด ลักษณะทางศาสนา เป็นผู้มีพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการมากกว่ามัคคุเทศก์ประเภทตรงข้าม

จิตลักษณะตามสถานการณ์กับพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการ

ผลจากการประมวลเอกสารพบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการทำงานที่น่าปรารถนามากได้แก่ ผู้ที่มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ในด้านต่าง ๆ สูง คือ มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน (เปรมสุริย์ เชื่อมทอง, ๒๕๓๖ ; โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ, ๒๕๔๕) มีสุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน (ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ, ๒๕๔๐ ; นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ, ๒๕๔๖) มีความเชื่ออำนาจในตนในการทำงาน (ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ, ๒๕๔๐ ; บังอร โสฬส, ๒๕๔๖)

ดังนั้น จึงคาดได้ว่ามัคคุเทศก์ผู้ที่มีจิตลักษณะตามสถานการณ์ในด้านต่าง ๆ สูง คือ ทัศนคติต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน สุขภาพจิตในการทำงาน ความเชื่ออำนาจในตนในการทำงาน เป็นผู้มีพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการมากกว่ามัคคุเทศก์ประเภทตรงข้าม

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นมัคคุเทศก์ทั่วไป (ต่างประเทศ) ที่ได้รับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน ๕๙๘ ราย ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นและกำหนดจำนวน (Stratified Quota Random Sampling)

เครื่องมือวัดตัวแปร

เครื่องมือวัดตัวแปร มีทั้งหมด ๑๔ ชุด ซึ่งประกอบด้วย แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม ๑ ชุด และแบบวัดสถานการณ์ จิตลักษณะ และพฤติกรรม ๑๓ ชุด ได้แก่ แบบวัดการมีแบบอย่างที่ดีในการทำงาน แบบวัดลักษณะย่อยของสถานการณ์ทำงาน แบบวัดสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน แบบวัดทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ แบบวัดความรู้ด้านมาตรฐานความสะอาด แบบวัดลักษณะทางศาสนา แบบวัดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน แบบวัดสุขภาพจิตในการทำงาน แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในการทำงาน แบบวัดพฤติกรรมชื่อเสียงในงาน และแบบวัดพฤติกรรมการดูแลสุขอนามัยของนักท่องเที่ยว แบบวัดดังกล่าวมีทั้งที่นำมาจากงานวิจัยที่มีมาตรฐานสูงน่าเชื่อถือได้ จำนวน ๔ ชุด และที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น จำนวน ๑๐ ชุด ทุกชุดมีคุณภาพดี โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่าที) ระหว่าง ๔.๗๘ ถึง ๔๒.๐๒ ค่าอาร์ ระหว่าง .๐๖ ถึง .๘๔ และมีค่า Reliability อยู่ระหว่าง .๕๑ ถึง .๙๑

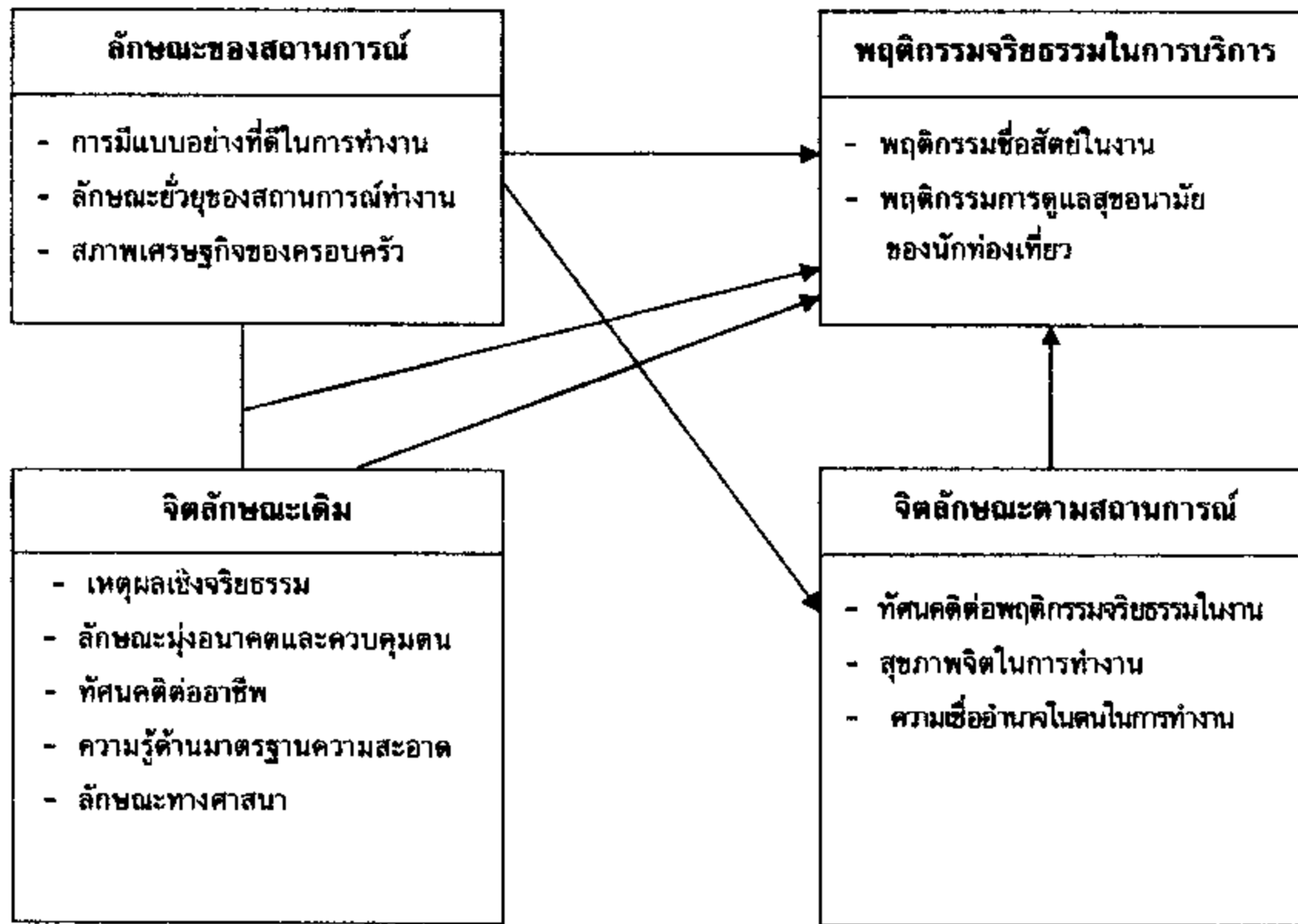
ตาราง ๑ สรุปคุณภาพเครื่องมือวัด

ลำดับ	ตัวแปร	จำนวนข้อ ทดลอง	จำนวนข้อ ใช้จริง	พิสัยค่า t-ratio	พิสัยค่า item-total correlation	Reliability α
๑	พฤติกรรมซื่อสัตย์ในงาน*	๑๘	๑๐	๑๒.๔๓ ถึง ๒๐.๒๔	.๔๖ ถึง .๖๗	.๘๕
๒	พฤติกรรมการดูแลสุขอนามัยของ นักท่องเที่ยว*	๒๕	๑๐	๘.๕๙ ถึง ๑๘.๕๔	.๓๘ ถึง .๖๖	.๘๓
๓	การมีแบบอย่างที่ดีในการทำงาน*	๒๕	๑๐	๑๓.๕๖ ถึง ๑๙.๐๔	.๕๐ ถึง .๖๓	.๘๖
๔	ลักษณะย้ายของสถานการณทำงาน*	๑๖	๙	๖.๐๓ ถึง ๑๗.๙๖	.๐๖ ถึง .๔๕	.๕๘
๕	สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว	๑๐	๑๐	๑๔.๔๗ ถึง ๔๒.๐๒	.๕๑ ถึง .๘๔	.๙๑
๖	เหตุผลเชิงจริยธรรม	๗ เรื่อง ๑๔ ข้อ	๗ เรื่อง ๑๔ ข้อ	๑๐.๐๕ ถึง ๑๕.๗๘	.๒๙ ถึง .๔๙	.๗๖
๗	ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น	๑๐	๙	๙.๐๑ ถึง ๑๗.๕๔	.๒๑ ถึง .๕๒	.๖๙
๘	ทัศนคติต่ออาชีพ*	๒๒	๑๐	๑๑.๓๕ ถึง ๑๗.๐๕	.๔๐ ถึง .๖๕	.๘๓
๙	ความรู้ด้านมาตรฐานความสะอาด*	๒๘	๑๐	๔.๗๘ ถึง ๑๔.๒๔	.๐๙ ถึง .๓๒	.๕๑
๑๐	ลักษณะทางศาสนา	๑๐	๑๐	๑๐.๖๑ ถึง ๑๘.๙๑	.๒๖ ถึง .๕๘	.๗๗
๑๑	ทัศนคติต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน*	๒๓	๑๐	๑๐.๔๓ ถึง ๒๒.๗๒	.๓๐ ถึง .๗๐	.๘๒
๑๒	สุขภาพจิตในการทำงาน*	๑๓	๑๐	๗.๕๕ ถึง ๒๒.๖๖	.๒๕ ถึง .๖๒	.๘๓
๑๓	ความเชื่ออำนาจในตนในการทำงาน*	๑๖	๑๐	๑๐.๙๓ ถึง ๒๑.๖๒	.๓๔ ถึง .๖๐	.๘๑

* แบบวัดสร้างโดยคณะผู้วิจัย

สมมติฐานและสถิติวิเคราะห์

สมมติฐานในการวิจัยนี้จำนวน ๖ ข้อ มีพื้นฐานจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) โดยใช้ตัวแปรในการวิจัยดังภาพ ๑ และใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way Analysis of Variance) และปฏิสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญถูกทดสอบด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) ๒) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และ ๓) การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis)

ตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อย
ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สาขาวิชาเอก ระดับฐานะของครอบครัว อายุงานการเป็นมัคคุเทศก์ ถิ่นที่อยู่ของนักท่องเที่ยวที่ให้บริการ

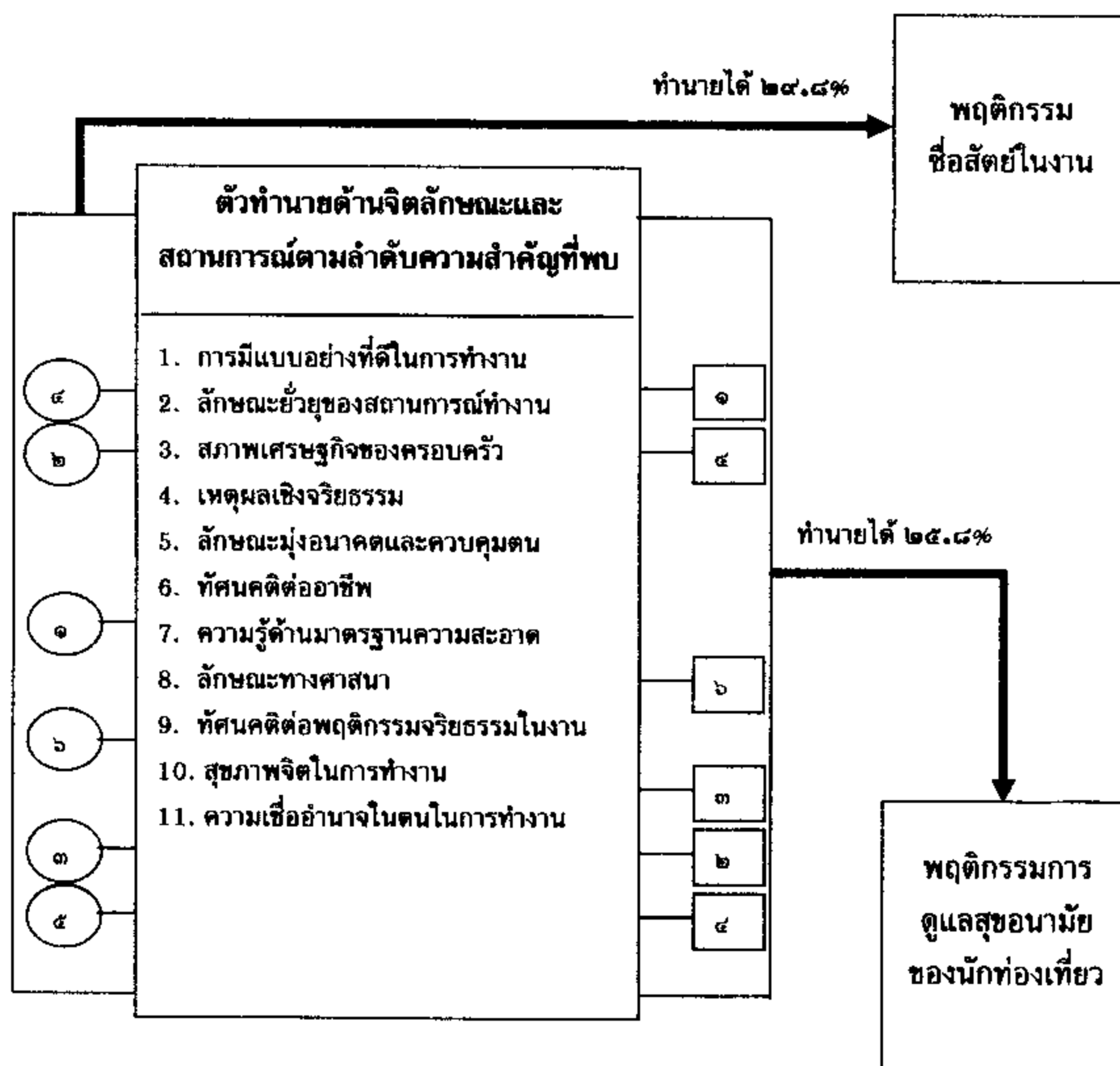
ภาพที่ ๑ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในงานวิจัย (ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา และคณะ, ๒๕๔๗)

ผลการวิจัยที่สำคัญ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปเป็นผลที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

ประการแรก สรุปผลการวิจัยปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ไทย ๒ ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมซื่อสัตย์ในงาน และพฤติกรรมการดูแลสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวได้ดังภาพที่ ๒

ภาพที่ ๒ การทำนายพฤติกรรมชื่อเสียงในงาน และพฤติกรรมการดูแลสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวของมีคฤศเทศก์ในกลุ่มรวม โดยใช้จิตลักษณะและสถานการณ์เป็นตัวทำนาย (ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา และคณะ, ๒๕๕๗)

จากภาพที่ ๒ แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มรวม สถานการณ์ในการทำงาน สามารถทำนายพฤติกรรมชื่อเสียงในงานได้ ๑๖.๓% ตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับ ได้แก่ ลักษณะย่อยของสถานการณ์ทำงาน การมีแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ทำนายพฤติกรรมการดูแลสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวได้ ๑๘.๗% ตัวทำนายที่สำคัญ ได้แก่ การมีแบบอย่างที่ดีในการทำงาน จิตลักษณะสามารถทำนายพฤติกรรมชื่อเสียงในงานได้ ๒๖.๔% ตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน สุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน เหตุผลเชิงจริยธรรม ความรู้ด้านมาตรฐานความสะอาด ทำนายพฤติกรรมการดูแลสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวได้ ๑๘.๓% ตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับได้แก่ ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน ลักษณะทางศาสนา ทักษะที่ดีต่ออาชีพ สุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน เหตุผลเชิงจริยธรรม สถานการณ์ในการทำงานร่วมกับจิตลักษณะ สามารถทำนายพฤติกรรมชื่อเสียงในงานได้ ๒๙.๔%

ตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ลักษณะย้ายของสถานการณ์ทำงาน ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน การมีแบบอย่างที่ดีในการทำงาน สุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน ความรู้ด้านมาตรฐานความสะอาด ทำนายพฤติกรรมการดูแลสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวได้ ๒๕๓๘% ตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับได้แก่ การมีแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน ลักษณะทางศาสนา ลักษณะย้ายของสถานการณ์ทำงาน สุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน ทักษะที่ดีต่ออาชีพ

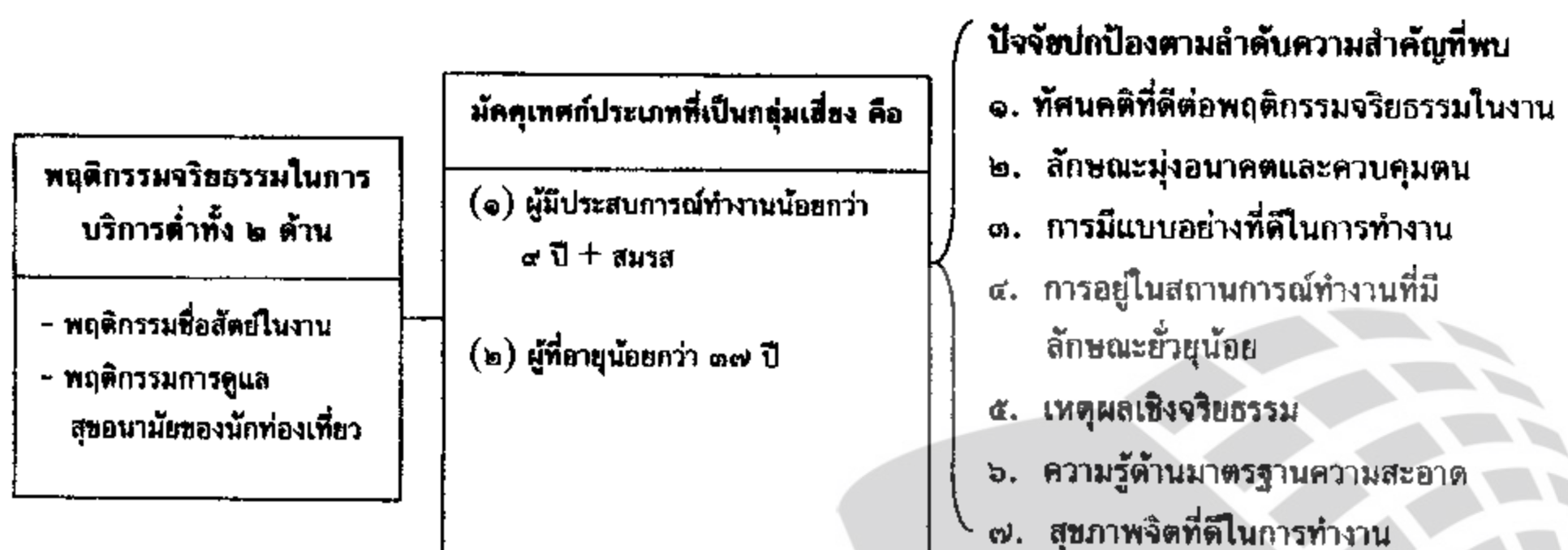
ประการที่สอง ผลการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) เพื่อทำนายพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ โดยแยกตามปริมาณของพฤติกรรม ๒ ด้านร่วมกัน คือ พฤติกรรมซื่อสัตย์ในงานและพฤติกรรมการดูแลสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวเป็น ๒ ประเภท คือ ผู้ที่มีคะแนนสูงสุด ๕๐% และผู้ที่มีคะแนนต่ำสุด ๕๐% (กลุ่มเสี่ยง) โดยกลุ่มตัวแปรอิสระสามารถจำแนกมัคคุเทศก์ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมฯ สูง ออกจากมัคคุเทศก์ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมฯ ต่ำ ได้อย่างถูกต้องถึง ๘๖.๗%

โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ ได้แก่

๑. การมีแบบอย่างที่ดีในการทำงาน
๒. เหตุผลเชิงจริยธรรม
๓. ความรู้ด้านมาตรฐานความสะอาด
๔. ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน
๕. สุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน

ประการที่สาม ผลการวิเคราะห์เพิ่มเติม พบประเด็นสำคัญ ๓ ประเด็น คือ

มัคคุเทศก์ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการต่ำ และปัจจัยปกป้อง (ภาพที่ ๓)

ภาพที่ ๓ มัคคุเทศก์ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการต่ำและปัจจัยปกป้อง (ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา และคณะ, ๒๕๕๗)

LIIRT

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่สำคัญ

ประการแรก ผลการวิจัยนี้พบว่าจิตลักษณะที่สำคัญหลายด้าน ทั้งจิตลักษณะเดิม รวมไปถึงจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นปัจจัยที่สำคัญ ของพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ ซึ่งควรพัฒนาทั้งทางด้านจิตลักษณะเดิม และจิตตามสถานการณ์ควบคู่กันไป ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ไทยนั้น ควรได้ทำการพัฒนา ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมในงาน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น ไปพร้อมกับการพัฒนาสุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน รวมไปถึง การส่งเสริมความรู้ด้านมาตรฐานความสะอาด

ประการที่สอง จากผลการวิเคราะห์จำแนกประเภทในงานวิจัยนี้พบว่า การมีแบบอย่างที่ดีในการทำงาน เหตุผลเชิงจริยธรรม ความรู้ด้านมาตรฐานความสะอาด ทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน และสุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน เป็นตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ โดยสามารถจำแนกมัคคุเทศก์ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการสูง ออกจากมัคคุเทศก์ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการต่ำ ได้ถูกต้อง ๘๖.๗% ดังนั้น ในการที่จะแสวงหามัคคุเทศก์ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการต่ำ (กลุ่มเสี่ยง) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการ หรือนำไปใช้ในการคัดเลือกมัคคุเทศก์เพื่อเข้าทำงานของบริษัทนำเที่ยว นั้น สามารถที่จะนำแบบวัดจากการวิจัยนี้ไปใช้จำแนกมัคคุเทศก์กลุ่มเสี่ยงดังกล่าว ซึ่งสามารถติดต่อขอรับแบบวัดและวิธีการใช้ได้จากผู้วิจัย

ประการที่สาม การวิจัยนี้ ยังได้ค้นพบมัคคุเทศก์ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการต่ำ ซึ่งถือเป็นกลุ่มเป้าหมายเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ดังนี้

๑) กลุ่มมัคคุเทศก์ที่มีพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการต่ำทั้ง ๒ ด้าน คือ กลุ่มมัคคุเทศก์ที่ประสบการณ์น้อยกว่า ๔ ปี และกลุ่มมัคคุเทศก์ที่อายุน้อยกว่า ๓๗ ปี ซึ่งการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมซื่อสัตย์ทั้ง ๒ กลุ่ม นั้น สามารถทำได้โดย การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น การให้อยู่สถานการณ์ทำงานที่มีลักษณะยั่วยุน้อย และการพัฒนาทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน ส่วนการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขอนามัยของนักท่องเที่ยว ควรส่งเสริม การมีแบบอย่างที่ดีในการทำงาน และการพัฒนาทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน

๒. กลุ่มมัคคุเทศก์ที่มีพฤติกรรมการดูแลสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวต่ำ ได้แก่ ๑) มัคคุเทศก์ที่เรียนสาขาวิชาอื่น ๆ โดยเฉพาะเพศหญิง ๒) มัคคุเทศก์ที่ฐานะครอบครัวต่ำที่มีอายุน้อยกว่า ๓๗ ปี และ ๓) มัคคุเทศก์ที่ฐานะครอบครัวต่ำที่มีการศึกษาต่ำกว่า ๑๔ ปี ซึ่งการพัฒนาพฤติกรรมการดูแลสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวในทั้ง ๓ กลุ่มคือ การส่งเสริมให้มีแบบอย่างที่ดีในการทำงาน การพัฒนาทักษะที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงานทักษะที่ดีต่ออาชีพ ความรู้ด้านมาตรฐานความสะอาด และการให้อยู่ในสถานการณ์ทำงานที่มีลักษณะยั่วยุน้อย

ประการที่สี่ นอกจากปัจจัยทางด้านจิตลักษณะ ที่จะมีผลต่อจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ไทยแล้วผลการวิจัยนี้ยังพบว่า ปัจจัยทางด้านสถานการณ์คือ การมีแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ลักษณะยั่วยุของสถานการณ์ทำงาน และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งปัจจัยทั้งสามประการนี้ส่งผลต่อ

จิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ไทยด้วย ดังนั้น คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตลอดจนองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการดังนี้

๑. การส่งเสริมและการประกาศเกียรติคุณ ให้กับมัคคุเทศก์ที่ให้บริการได้อย่างมีจริยธรรมสูง (ซึ่งทำได้โดยนำแบบวัดในงานวิจัยนี้ไปใช้วัดพฤติกรรมจริยธรรม) และให้เครื่องหมายรับรองเกียรติคุณ เพื่อให้มัคคุเทศก์คนอื่น ๆ ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

๒. ควรส่งเสริมให้มัคคุเทศก์มีการรวมตัวกัน จัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือ มัคคุเทศก์ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจในครอบครัว ตลอดจนสนับสนุนให้มีการทำประกันสังคม ให้กับ มัคคุเทศก์ เพื่อเป็นหลักประกันในการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ประการแรก ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในมัคคุเทศก์ ๔ กลุ่มคือ ๑) ผู้ที่มีอายุมากกว่า ๓๗ ปี ๒) ผู้ที่สมรส ๓) ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า ๙ ปี ๔) ผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า ๑๔ ปี เนื่องจากพบว่า ตัวแปรอิสระ ๑๑ ตัวแปร ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ไม่พบความสัมพันธ์ที่สำคัญกับ ๒ พฤติกรรมภายใต้การ ศึกษาวิจัย จึงควรมีการศึกษาตัวแปรอิสระอื่น ๆ เพิ่มเติม

ประการที่สอง ในกลุ่มมัคคุเทศก์ที่พบว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการต่ำ ควรได้มีการ ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม ทั้งในด้านสถานการณ์และจิตลักษณะต่าง ๆ

ประการที่สาม ควรมีการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาสาเหตุต่าง ๆ เช่น การพัฒนาลักษณะมุ่ง อนาคตและควบคุมตน การพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรมในงาน และศึกษาผลที่เกิดจาก สาเหตุเหล่านี้ให้เจาะจงและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- โกศล มีคุณ และ ณรงค์ เทียมเมฆ (๒๕๔๕) ผลของการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมของครู *รายงานการวิจัย* ทูลอดหนุนการวิจัย ประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- งามตา วนินทานนท์ และคณะ (๒๕๔๕) การวิเคราะห์ดัชนีเชิงเหตุและผลของคุณภาพชีวิตสมรสในครอบครัวไทย *รายงานการวิจัย ฉบับที่ ๘๒* สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- จิระนันท์ พากเพียร และทวีศักดิ์ พากเพียร (๒๕๔๖) ปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยของนักศึกษาด้านสาธารณสุข *รายงานการวิจัย* สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- ดวงเดือน พันธุนาวิน (๒๕๓๘) *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล* (พิมพ์ครั้งที่ ๑) โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (๒๕๔๑) รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เพื่อการวิจัยสาเหตุของพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ *วารสารทันตภิบาล*, ๑๐ (๒), ๑๐๕-๑๐๘
- ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (๒๕๕๐) ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย การปลูกฝังอบรมและคุณภาพชีวิต *รายงานการวิจัย* คณะพัฒนาลังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ดวงเดือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม (๒๕๒๐) จริยธรรมของเยาวชนไทย *รายงานการวิจัย ฉบับที่ ๒๑* สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- นืออน พิณประดิษฐ์ และคณะ (๒๕๔๖) ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมการทำงานในข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค ๔ *รายงานการวิจัย* ทูลอดหนุนการวิจัย ประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- บงอร โสฬส (๒๕๔๖) การศึกษาข้ามวัฒนธรรมด้านปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับประสิทธิผลการทำงานของหัวหน้าในธนาคารไทยและอเมริกัน *รายงานการวิจัย* ทูลอดหนุนการวิจัย ประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง (๒๕๓๖) จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาวะการณ์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน *ปริญญาานิพนธ์* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ศุภชัย สุพรรณทอง (๒๕๔๔) ปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ *ภาคินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต* สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- สุพัตรา ธรรมวงษ์ (๒๕๕๔) ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนในงานพยาบาลผู้ป่วยใน *ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*
- วรวรรณ อัสวกุล (๒๕๕๖) ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทันตสุขภาพแก่บุตรก่อนวัยเรียน *รายงานการวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ*
- วิชัย เอียดบัว (๒๕๓๕) ลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางการแสวงหาความรู้ของครูประถมศึกษาลังกัดกรุงเทพมหานคร *ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*
- อุบล เลี้ยววาริณ (๒๕๓๕) ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร *ปริญญานิพนธ์การศึกษาศุภบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร*

Kosol Meekun. (๑๙๙๙). *Summated Ratings : Method of Measuring Moral Reasoning Ability.* paper present in ๓rd Conference of the Asian Association of Social Psychology, ๔ - ๗, August ๑๙๙๙, Acadamia, Taipei, Taiwan.

Endler, N.S. & Magnusson, D. (๑๙๗๖) *Interactional Psychology and Personality* New York, NY : John Wiley & Sons

Tett, R.P. & Burnett, D.D. (๒๐๐๓) A personality trait - based interactionism model of job performance. *Journal of Applied Psychology*, ๘๘ (๓), ๕๐๐ - ๕๑๗.

การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา

ประจำปี ๒๕๕๙

นายจเร พันธุ์เปรื่อง ที่ปรึกษาคณะทำงาน นางสาวจิรพรรณ กาญจนอุดม และคณะผู้วิจัย

หลักการและเหตุผล

ในการดำเนินงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยในระบบรัฐสภานั้น มีหลายรูปแบบด้วยกัน และโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาเป็นโครงการหนึ่งที่มีส่วนสนับสนุนในภารกิจดังกล่าว โดยมุ่งเน้นเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทยในระบอบประชาธิปไตย โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และสายอาชีพ ทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชนทั่วประเทศ โดยเริ่มโครงการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จนถึงปัจจุบัน

สำหรับโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ตลอดระยะเวลาเกือบ ๒๕ ปี มีรูปแบบการจัดการแข่งขันเป็นลักษณะแบบทดสอบ และมีวิธีการเผยแพร่ความรู้ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ครู/อาจารย์ ผู้ควบคุม ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น โดยให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ภายใต้งบประมาณจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และได้รับงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากมูลนิธิคอนราด อเดนาว์ (Konrad Adenauer Foundation) ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี

โดยรูปแบบการจัดการแข่งขันตอบปัญหาในระยะแรก ๆ นั้น เป็นการตั้งคำถาม ถาถามนักเรียนผู้เข้าร่วมแข่งขันทีละข้อ ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา โดยมีการจัดการแข่งขัน ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จนได้โรงเรียนผู้ชนะเลิศในระดับประเทศ ต่อมาสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินการพิจารณาปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการแข่งขันเป็นการออกคำถามโดยใช้แบบทดสอบ มีสัดส่วนของคำถาม และให้มีตัวแทนของสำนักงานฯ เดินทางไปจัดการแข่งขันตอบปัญหายังเขตการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยมีรูปแบบการจัดการแข่งขันแบ่งเป็นรอบ ๆ ใช้วิธีการถาม - ตอบทีละข้อ รอบละ ๑๐ ข้อ เพื่อคัดเลือกโรงเรียนที่ชนะเลิศในแต่ละรอบไปแข่งขันในรอบที่ ๒ เพื่อเป็นตัวแทนของเขตศึกษามาแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาในรอบชิงชนะเลิศระดับประเทศ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ การจัดการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาได้เปลี่ยนเป็นการทำแบบทดสอบ ๓๐ ข้อในรอบแรก เพื่อคัดเลือกโรงเรียนที่เข้าแข่งขันในเขตการศึกษาไปแข่งขันในรอบที่ ๒ เพื่อเป็นตัวแทนของเขตศึกษามาแข่งขันในรอบชิงชนะเลิศ และการแข่งขันในรอบนี้ ใช้วิธีการถาม - ตอบทีละข้อ โดยในการจัดการแข่งขันรอบคัดเลือกได้ลดเวลาของการจัดการแข่งขันเหลือเพียง ๑ วัน โดยเพิ่มกิจกรรมการบรรยายความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในภาคเช้าด้วย และตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นต้นมา

ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมเสริมความรู้จากการบรรยาย เป็นกิจกรรมบทบาทสมมติ เช่น การจำลองการประชุมสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

ในการนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาโครงการจัดการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้มีการจัดทำกรวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นการวิจัยประเมินโครงการในรูปแบบขณะกำลังดำเนินโครงการ (Formative Evaluation) และสิ้นสุดโครงการ (Summative Formation) โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ปรับปรุงโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา รวมทั้งโครงการในลักษณะเดียวกันให้สามารถตอบสนองภารกิจในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

๑. เพื่อประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาประจำปี ๒๕๔๙

๒. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของโครงการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อนำเสนอต่อผู้บริหารสำหรับปรับปรุงโครงการต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สามารถประเมินผลสำเร็จของโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ตามวัตถุประสงค์โครงการ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๒. จัดทำข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการติดตาม กำกับ การดำเนินงาน และการพัฒนาโครงการให้สามารถดำเนินโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

๓. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีแนวทางในการพิจารณา คัดเลือกโครงการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีความเหมาะสมสูงสุด สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางการเมือง และนโยบายขององค์กร

๔. เป็นข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการทำวิจัยประเมินผลโครงการ และการประเมินผลโครงการเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย

LIART

กรอบแนวคิดและขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้รูปแบบการประเมินตามแนวคิดการประเมินผลโครงการแบบยึดการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision - making Approach) หรือ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam & Shinkfield) เพื่อประเมินผลโครงการ ๔ ด้าน คือ

๑. การประเมินโครงการโดยพิจารณาจากบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ และความเป็นไปได้ของโครงการ ตลอดจนความสอดคล้องกับนโยบายขององค์กรหรือไม่

๒. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ ฯลฯ ที่จะมาช่วยสนับสนุนให้โครงการบรรลุเป้าหมาย

๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างการทำดำเนินโครงการเพื่อหาข้อดี ข้อบกพร่องว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่

๔. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลผลิตจากการดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ทั้งนี้คุณสมบัติของผู้เข้าแข่งขันเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ สายอาชีพ ภาครัฐบาล และภาคเอกชนทั่วประเทศโรงเรียนละ ๒ คน โดยการคัดเลือกโรงเรียนที่เป็นตัวแทนเขตการศึกษาอย่างน้อยเขตละ ๑ โรงเรียน หากเขตการศึกษาใดมีโรงเรียนที่เข้าแข่งขันเกิน ๔๐ โรงเรียน ให้มีตัวแทนเพิ่มขึ้นอีก ๑ โรงเรียน เศษ ๔๐ โรงเรียน ถ้าเท่ากับ ๒๐ หรือมากกว่าให้นับเป็น ๔๐ โรงเรียน สำหรับรอบคัดเลือกจะมอบเกียรติบัตรพร้อมคำพาหณะ ส่วนรอบชิงชนะเลิศจะมี ๓ รางวัล คือ รางวัลชนะเลิศรับโล่รางวัลของประธานรัฐสภา พร้อมเกียรติบัตร และเงินทุนการศึกษา จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท รางวัลรองชนะเลิศรับโล่รางวัลของรองประธานรัฐสภา พร้อมเกียรติบัตร และเงินทุนการศึกษา จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท และรางวัลชมเชยรับเกียรติบัตรและเงินทุนการศึกษา รางวัลละ ๖,๐๐๐ บาท

โดยมีสถานที่จัดการแข่งขัน ดังนี้

- เขตตรวจราชการที่ ๑ แข่งขันที่จังหวัดเชียงใหม่
- เขตตรวจราชการที่ ๒ แข่งขันที่จังหวัดพิษณุโลก
- เขตตรวจราชการที่ ๓ แข่งขันที่จังหวัดลพบุรี
- เขตตรวจราชการที่ ๔ แข่งขันที่จังหวัดปทุมธานี
- เขตตรวจราชการที่ ๕ แข่งขันที่จังหวัดระยอง
- เขตตรวจราชการที่ ๖ แข่งขันที่จังหวัดราชบุรี
- เขตตรวจราชการที่ ๗ แข่งขันที่จังหวัดอุดรธานี

LIIRT

- เขตตรวจราชการที่ ๘ แข่งขันที่จังหวัดนครราชสีมา
- เขตตรวจราชการที่ ๙ แข่งขันที่จังหวัดอุบลราชธานี
- เขตตรวจราชการที่ ๑๐ แข่งขันที่จังหวัดสกลนคร
- เขตตรวจราชการที่ ๑๑ แข่งขันที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- เขตตรวจราชการที่ ๑๒ แข่งขันที่จังหวัดสงขลา
- เขตตรวจราชการที่ ๑๓ แข่งขันที่จังหวัดยะลา
- เขตตรวจราชการส่วนกลาง แข่งขันที่กรุงเทพมหานคร

สรุปผลการแข่งขันฯ ประจำปี ๒๕๕๙

รางวัลชนะเลิศ คือ โรงเรียนรัตนภิเษม์ จังหวัดนนทบุรี

รางวัลรองชนะเลิศ คือ โรงเรียนอุดรธานีพิทยาคม จังหวัดอุดรธานี และ
โรงเรียนผักไหมวิทยานุกูล จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มกรรมการ/อนุกรรมการ ดำเนินงานโครงการ จำนวน ๙๖ คน และผู้เข้าร่วมโครงการ คือ นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมการแข่งขัน ครู/อาจารย์ และผู้สังเกตการณ์ จำนวน ๑,๗๙๗ คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และผู้เต็มใจให้ข้อมูล รวมทั้งมีการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

จากการประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๙ คณะผู้วิจัยได้ทำการประเมินโดยใช้แบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการดำเนินงาน (Process) และผลผลิต (Product) ในส่วนของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการฯ จำนวน ๙๖ คน รายละเอียดปรากฏดังนี้

- ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสม รวมทั้งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบาย / พันธกิจขององค์กรและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน
- ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมปานกลาง เช่น การสนับสนุนด้านงบประมาณ เอกสาร เวลา และความพร้อมในการดำเนินงาน
- ด้านกระบวนการดำเนินงาน ภาพรวมกระบวนการดำเนินงานมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เช่น เวลาที่ใช้ในการประชุมพิจารณาข้อสอบ

LIART

- ด้านผลผลิต ภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่าผลผลิตของโครงการอยู่ในระดับมาก ทำให้เกิดการพัฒนาคความรู้ ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครอง ตลอดจนการพัฒนาทักษะและประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้

ในส่วนความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ครู/อาจารย์ที่ควบคุมนักเรียน และนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑,๗๔๗ คน รายละเอียดปรากฏดังนี้

- ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบาย/พันธกิจของสำนักงานฯ และสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

- ด้านปัจจัยเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก เช่น ระยะเวลาในการเตรียมตัว กระบวนการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งการสรุปด้านเอกสารและตำรา

- ด้านกระบวนการดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ภาพรวมของกระบวนการดำเนินงานมีความเหมาะสมในระดับมาก เช่น การดำเนินการลงทะเบียน รูปแบบในการดำเนินการ และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรและการจัดกิจกรรมเสริมความรู้

- ด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ภาพรวมผลผลิตของโครงการอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองการปกครองหลังเข้าร่วมโครงการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การศึกษา และการดำเนินชีวิต

ปัญหาและข้อเสนอแนะในส่วนของ

- กรรมการ/อนุกรรมการดำเนินงานโครงการ

๑. เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่นและมีเอกภาพ จึงควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการที่สำนักประชาสัมพันธ์จะสามารถดำเนินโครงการได้เอง เนื่องจากมีโครงสร้างรองรับโครงการฯ และยังมีความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ และมีงบประมาณสนับสนุน การดำเนินโครงการ ดังนั้น การเปลี่ยนบทบาทของสำนักประชาสัมพันธ์จาก “ผู้ประสาน” เป็น “ผู้ปฏิบัติ” จะช่วยให้การดำเนินโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามภารกิจที่วางไว้

สำหรับบทบาทของคณะอนุกรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันฯ ควรมีการปรับเปลี่ยน ให้มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะเพียงการจัดทำและเฉลยคำถาม - คำตอบสำหรับใช้ในการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา และในบางกิจกรรมที่ต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะ อาจมีการดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างโดยบริษัทผู้ผลิตที่มีความชำนาญการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

๒. ควรจัดทำคู่มือจัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประกอบด้วยรายละเอียดหน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนขั้นตอนและวิธีการสำหรับดำเนินโครงการในแต่ละด้าน ลักษณะและรูปแบบ

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และวัสดุ - ครุภัณฑ์ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้เกิดมาตรฐานการดำเนินโครงการ

๓. ข้อสอบควรมีเนื้อหาในลักษณะที่สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจมากกว่าข้อสอบซึ่งมีเนื้อหาในลักษณะส่งเสริมความจำในประเด็นซึ่งเป็นเรื่องในทางปฏิบัติของการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำและนำเสนอแบบทดสอบ/ข้อสอบพร้อมคำตอบ และคำเฉลยพร้อมคำอธิบายในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องไว้ในเว็บไซต์ (Website) ของรัฐสภา ในรูปของแบบทดสอบออนไลน์ที่ทุกคนสามารถเข้าไปใช้บริการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลาและสถานที่

๔. ควรจัดเตรียมประกาศนียบัตร พร้อมหนังสือขอบคุณสำหรับมอบให้ทุกโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยประกาศนียบัตรการเข้าร่วมโครงการฯ ดังกล่าว ควรมีความแตกต่างกันระหว่างโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ โรงเรียนที่ชนะการแข่งขันในรอบคัดเลือก และโรงเรียนที่ชนะการแข่งขันในรอบชิงชนะเลิศ

๕. ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานการจัดแข่งขันตอบปัญหาฯ ประจำปี ซึ่งมาจากการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงจำนวนโรงเรียนที่จะเข้าร่วมโครงการ กำหนดวันแข่งขัน และสถานที่สำหรับจัดการแข่งขันตอบปัญหาฯ อันจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดสรรงบประมาณดำเนินการแต่ละด้านของโครงการแข่งขันตอบปัญหาฯ ได้อย่างเหมาะสม และควรมีการดำเนินโครงการฯ ภายใต้ความร่วมมือในระดับนโยบายระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น เพื่อร่วมกันกำหนดแผนงาน โครงการและรูปแบบของกิจกรรมในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติฯ ให้มีความหลากหลายและเกิดความเป็นรูปธรรมในผลของการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยงกันมากยิ่งขึ้น

๖. การคัดสรรบุคลากรดำเนินการโครงการ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมด้านความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ และควรมีการจัดทำหรือกำหนดหลักสูตร เพื่อพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ให้มีศักยภาพเฉพาะด้าน สามารถดำเนินการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. ควรมีการประชุมเพื่อพิจารณาผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละช่วงเวลา คือช่วงก่อน ระหว่างการดำเนินงาน และภายหลังการจัดแข่งขันตอบปัญหาฯ ทั้งนี้ เพื่อสามารถปรับปรุงการดำเนินงานจัดแข่งขันตอบปัญหาฯ ให้มีความเหมาะสม อันจะส่งผลให้โครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภาบรรลุวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้นต่อไป

๘. การที่บริบททางการเมืองยังไม่อยู่ในสถานการณ์ปกติ คณะอนุกรรมการที่จะรับผิดชอบดำเนินโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ในปีต่อไปควรติดตามศึกษารวบรวมและประมวลข้อมูล/รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นขอบเขตของเนื้อหาสำหรับการแข่งขันและแจ้งไปยังเขตตรวจราชการ และสถานศึกษาเพื่อให้ทราบล่วงหน้า

- นักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมการแข่งขัน ครู/อาจารย์และผู้สังเกตการณ์

๑. ควรเพิ่มงบประมาณในการบริหารจัดการ เพื่อให้การจัดการมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น ร้อยละ

๒. ควรแจกประกาศนียบัตรแก่ครู/อาจารย์ที่ควบคุม ดูแลนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าร่วมการแข่งขันเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และเพื่อใช้ประกอบผลงานของครู/อาจารย์ เนื่องจากความสำเร็จที่เกิดขึ้นเป็นความสำเร็จร่วมกันของทั้งนักเรียน/นักศึกษา และครู/อาจารย์ ร้อยละ ๓๘.๕๖

๓. ควรเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของเขตตรวจราชการเป็นผู้เลือกจังหวัด ในการจัดการแข่งขัน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการประสานงาน และการบริหารจัดการ ร้อยละ ๗.๖๙

๔. ควรมีการจัดการแข่งขันในระดับจังหวัดก่อน เพื่อหาตัวแทนเข้ามาแข่งขันในระดับเขตตรวจราชการ เพื่อให้การแข่งขันมีความครอบคลุม และแก้ปัญหาจากการเดินทางเข้ามาแข่งขัน เนื่องจากเขตตรวจราชการมีหลายพื้นที่รับผิดชอบ บางโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดที่ห่างจากพื้นที่จัดการแข่งขันมาก ร้อยละ ๗.๖๙

๕. ควรดำเนินการแข่งขันตอบปัญหาให้เสร็จสิ้นก่อน จึงจัดกิจกรรมเสริมความรู้ เช่น การบรรยาย หรือการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อให้เวลากระชับยิ่งขึ้น ร้อยละ ๗.๖๙

๖. ควรมอบประกาศนียบัตรเฉพาะโรงเรียนที่ชนะเลิศระดับเขตตรวจราชการ เนื่องจากพิธีการดังกล่าวใช้เวลา บางโรงเรียนอยู่ไกล เดินทางไม่สะดวก ร้อยละ ๗.๖๙

๗. โรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกในรอบชิงชนะเลิศระดับเขต ควรได้รับประกาศนียบัตร หรือใบประกาศเกียรติคุณที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนที่เข้าแข่งขันในรอบแรก ร้อยละ ๗.๖๙

เรียบเรียงโดย ปิยะวรรณ ปานโต

เอกสารอ้างอิง

จเร พันธุ์เปรื่อง ที่ปรึกษาคณะทำงาน จิตรพรหม กาญจนอุดม และคณะ. การวิจัยประเมินผลโครงการแข่งขันตอบปัญหาความรู้เกี่ยวกับรัฐสภา ประจำปี ๒๕๕๙. กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ๒๕๕๙

การประเมินความเสี่ยง และความเปราะบางทางสังคม : การประเมินความคุ้มครองทางสังคมในระดับองค์การ และสถาบันของประเทศไทย

ความเสี่ยง คือ ความไม่แน่นอนต่อการประสบกับเหตุการณ์ หรือ สภาพที่เราต้องเผชิญกับสถานการณ์อันไม่พึงประสงค์โดยมีความน่าจะเป็น หรือโอกาสในสิ่งนั้น ๆ เป็นศูนย์ การจัดการความเสี่ยง หรือการบริหารความเสี่ยง คือกระบวนการในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน ดูแล ตรวจสอบ และควบคุม ความเสี่ยงที่สัมพันธ์กับกิจกรรม หน้าที่ และกระบวนการทำงาน เพื่อให้ลดความเสียหายจากความเสียหายมากที่สุด อันเนื่องมาจากภัยที่ต้องเผชิญในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งประชาชนโดยทั่วไปต้องประสบกับ ความเสี่ยงต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในหลาย ๆ ด้าน ความเสี่ยงต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่มแตกต่างกันออกไป ความเสี่ยงชนิดเดียวกันอาจนำพาคนกลุ่มหนึ่งไปสู่สถานะความยากจน แต่ไม่มีผลกระทบต่อคนกลุ่มอื่น เนื่องจากแต่ละปัจเจกบุคคลมีความเปราะบาง ต่อปัญหาและความเสี่ยงที่แตกต่างกันไป โดยทั่วไปความสามารถแบ่งได้ ๓ ระดับ คือ ระดับที่ได้รับผลกระทบต่อปัจเจกบุคคลและครัวเรือน (Micro) ครัวเรือนและชุมชน (Meso) และประชากรทั้งประเทศ (Macro)

ความเสี่ยงระดับ Micro หรือความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล เช่น ความเจ็บป่วย ความบาดเจ็บ ความพิการ ความชราภาพ และความตายที่ส่งผลในระดับปัจเจกบุคคลและระดับครัวเรือน ความเสี่ยงระดับ meso เช่น โรคระบาด ภัยแล้ง น้ำท่วม ไฟไหม้ป่า การจราจล และมลพิษต่าง ๆ ซึ่งส่งผลในระดับ ครัวเรือนในสภาวะเดียวกันหรือในระดับชุมชน ความเสี่ยงบางอย่างในระดับ meso นั้นก็อาจส่งผลแก่คนทั้งประเทศไทย กลไกสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนสามารถจัดการหรือบรรเทาความเสี่ยงเหล่านั้นได้ คือ การลดระดับการขาดโอกาสหรือความเปราะบาง (Vulnerability) ก่อนที่ความเสี่ยงจะกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่

การบรรเทาความขาดโอกาสและความเปราะบางนั้น ต้องอาศัยกลไกทางนโยบายที่หลากหลาย ปัจจุบันประเทศไทยมีกลไกการคุ้มครองทางสังคมอยู่หลายด้าน ทั้งกลไกที่ปกป้องก่อนที่จะเผชิญกับความเสียหาย (Ex-ante) และกลไกที่ช่วยคุ้มครองเมื่อเผชิญกับความเสียหายแล้ว (Ex-post) เพื่อช่วยให้ประชาชนสามารถจัดการกับความเสียหายได้ เช่น ความเสี่ยงเรื่องสุขภาพ วงจรชีวิต และการว่างงาน ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ ซึ่งในปัจจุบันประชากรแต่ละกลุ่มอาชีพมักจะได้รับระดับความคุ้มครองทางสังคมที่แตกต่างกัน

ประชาชนผู้เสียภาษีของไทยที่ได้รับการคุ้มครองทางสังคมสามารถจำแนกได้เป็นกลุ่มตามสถานภาพการทำงาน คือ นายจ้างและลูกจ้างภาคเอกชน ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ และผู้ทำงานสถานภาพอื่น ๆ ที่เหลือ เช่น เกษตรกรและผู้ประกอบกิจการส่วนตัว โดยปกติแล้วข้าราชการหรือลูกจ้างของภาครัฐและรัฐวิสาหกิจนับว่าเป็นกลุ่มที่เผชิญกับความเสี่ยงต่อความผันผวนของรายได้ต่ำและมีความ

มั่นคงต่อการมีงานทำ แต่ผู้มีทำงานกลุ่มนี้ได้รับประโยชน์จากการคุ้มครองทางสังคมสูงโดยมีต้องหักจากเงินภาษีโดยตรง (อาจจะถูกหักทางอ้อมด้วยการได้เงินเดือนต่ำกว่าทำงานในภาคเอกชน) ในทางกลับกันคนงานในภาคการเกษตรและภาคนอกระบบ (เสียภาษีน้อยที่สุด) เป็นกลุ่มที่เผชิญกับความผันผวนของรายได้สูงแต่กลับได้รับความคุ้มครองทางสังคมน้อยที่สุด

กลไกการคุ้มครองทางสังคมที่ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนผู้เสียภาษีตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสามารถในการจ่าย หรือเป็นระบบการประกัน เช่น การประกันสังคม ลูกจ้างเอกชนนอกภาคเกษตรมีความสามารถในการจ่ายเข้ากองทุนเพื่อการกระจายความเสี่ยงเป็นรายเดือนจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อบรรเทาผลกระทบจากความเสียหายหลายประเภท เช่น เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือว่างงาน

ในกรณีของผู้ที่ไม่ได้รับการคุ้มครองตามกลไกการประกันที่รัฐมีให้ แต่ประสบปัญหาและต้องการความช่วยเหลือ รัฐบาลได้จัดให้มีกลไกความคุ้มครองทางสังคมหรือโครงการความช่วยเหลือทางสังคมอื่น ๆ เพื่อบรรเทาความขาดแคลนและลดความเปราะบางสำหรับกลุ่มเหล่านี้ซึ่งประกอบด้วยเด็กสตรีด้อยโอกาส คนชรา คนไร้ที่อยู่และขอทาน คนพิการ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการก่อการร้าย ครอบครัวยากลำบาก ชนกลุ่มน้อย และคนยากจน สิ่งที่รัฐจัดหาให้คนกลุ่มนี้ ได้แก่ ความช่วยเหลือในรูปเงินและการช่วยเหลือที่ไม่ใช่เงิน อาทิ การฝึกอาชีพ หรือจัดให้ที่อยู่ชั่วคราว การรักษาพยาบาล รวมถึงเงินกู้ การให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย จากการทำงานที่มีหน่วยงานเกี่ยวข้องหลายหน่วยงานเป็นเหตุให้การดำเนินกิจกรรมหรือการให้ความช่วยเหลืออาจมีความซ้ำซ้อนกัน ส่งผลให้การดำเนินงานและการใช้งบประมาณไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการนำโครงการ / กิจกรรมความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ มาประมวลและคำนวณถึงค่าใช้จ่ายต่อบุคคลที่ได้รับประโยชน์ เพื่อนำผลที่ได้มาจัดทำเป็นนโยบายในการดำเนินงานต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

๑. เพื่อศึกษาภาพรวมระบบการคุ้มครองทางสังคมของประเทศไทย
๒. เพื่อศึกษาองค์การที่ให้ความคุ้มครองก่อนที่จะเผชิญความเสี่ยง
๓. เพื่อศึกษาองค์การที่ให้ความคุ้มครองเมื่อความเสี่ยงเกิดขึ้นแล้ว
๔. เพื่อประเมินผู้ได้รับประโยชน์จากการให้ความคุ้มครองทางสังคมจากภาครัฐ

วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาใช้การสำรวจวรรณกรรม วิเคราะห์เอกสาร และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์รวบรวมจากหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน และกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับ

LIART

ปฏิบัติงานประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัดของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ พัฒนาสังคมจังหวัด และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานในระดับจังหวัด โดยจังหวัดที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาคือ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งสิ้น ๒๑ ราย

ส่วนการประเมินผู้ได้รับประโยชน์จากการคุ้มครองทางสังคมโดยภาครัฐใช้ข้อมูลที่ได้จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมปี พ.ศ.๒๕๕๕ และ พ.ศ.๒๕๕๗ ซึ่งการสำรวจดังกล่าวทำประจำทุกสองปี และสำรวจครัวเรือนทั่วประเทศไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณ สัดส่วนจากข้อมูลดิบ ประมวลผลออกมาในรูปของร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

๑. ภาพรวมระบบการคุ้มครองทางสังคมของประเทศไทย

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการให้การคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทยประกอบด้วย หน่วยงานจากหลายกระทรวง อาทิ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน เป็นต้น ลักษณะการคุ้มครองทางสังคมภายใต้การดำเนินงานของกระทรวงต่าง ๆ สามารถแบ่งออกเป็น หลักการประกัน การคุ้มครองแรงงาน การสงเคราะห์ และบริการทางสังคมอื่น ๆ กล่าวคือ

๑.๑ หลักการประกัน ประกอบด้วยการประกันสังคมและการประกันสุขภาพ กลไกการประกันสังคมที่จัดให้โดยภาครัฐนั้น สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประเภทตามสถานภาพการทำงานของผู้ประกันตน คือ กลไกสำหรับข้าราชการ ครู โรงเรียนเอกชน นายจ้างและลูกจ้างเอกชนนอกภาคการเกษตร ซึ่งแต่ละกลุ่มได้รับสิทธิประโยชน์จากการประกันตนที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มข้าราชการถือเป็นกลุ่มที่ได้สิทธิประโยชน์ครอบคลุมมากที่สุด โดยไม่มีการจ่ายเงินสมทบแบบเด่นชัด ในขณะที่กลุ่มลูกจ้างเอกชนต้องเสียเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม ร่วมกับนายจ้างและเงินสมทบอีกส่วนหนึ่งจากรัฐบาล สิทธิประโยชน์ของการประกันตนครอบคลุม กรณีเจ็บป่วย ทุพพลภาพ เสียชีวิต คลอดบุตร กรณีชราภาพ การสงเคราะห์บุตร และการว่างงาน

การประกันสุขภาพ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภทหลัก คือ ระบบประกันสุขภาพสำหรับข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ระบบประกันสุขภาพสำหรับลูกจ้างนอกภาคเกษตร การให้ความคุ้มครองทางด้านสุขภาพแก่ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้รับการคุ้มครองภายใต้ระบบประกันสุขภาพของรัฐใด ๆ อยู่ภายใต้การดำเนินการของกระทรวงสาธารณสุข ผ่านทางโครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค ซึ่งเริ่มขึ้นในปี ๒๕๕๔ และส่งผลให้อัตราส่วนของประชากรที่ได้รับการคุ้มครองด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากจากร้อยละ ๘๕ ของประชากรในกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๙๕ ในปี ๒๕๕๗

๑.๒ การคุ้มครองแรงงาน คือการให้ความคุ้มครองกับลูกจ้างในหลาย ๆ ด้านตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเฉพาะการคุ้มครองในเรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เวลาการทำงาน แรงงาน

LIART

เด็กและสตรี และที่สำคัญคือการจ่ายเงินชดเชยแก่ลูกจ้างเมื่อถูกให้ออกจากงานโดยมิได้กระทำความผิดใด ๆ ซึ่งการคุ้มครองแรงงานนั้นเป็นสวัสดิการที่นายจ้างเป็นผู้แบกรับค่าใช้จ่ายฝ่ายเดียว

๑.๓ การสงเคราะห์ ดำเนินการโดยกรมประชาสงเคราะห์ที่เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๓ และภายหลังพัฒนามาเป็นกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ กลุ่มเป้าหมายของงานประชาสงเคราะห์ คือ เด็กกำพร้า เด็กและเยาวชนจากครัวเรือนยากจน สตรีด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ คนไร้ที่พึ่ง ขอดทาน คนพิการ ผู้ประสบภัยธรรมชาติ ผู้ติดเชื้อเอดส์ ชาวเขา ครอบครัวและชุมชนยากจน การช่วยเหลือมักจะเป็นในรูปแบบของที่พักชั่วคราว การให้คำปรึกษา การให้สิ่งของอุปโภคบริโภค การให้การฝึกอบรมอาชีพ หรือให้กู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพ ส่วนการให้เงินสงเคราะห์นั้นมักจะให้แก่ผู้ยากลำบากที่ไม่สามารถทำงานได้ และให้เป็นการชั่วคราวเพื่อช่วยเหลือยามฉุกเฉิน สำหรับผู้ที่ไม่สามารถทำงานได้อย่างถาวร เช่น คนพิการและผู้สูงอายุจะได้รับเงินสงเคราะห์รายเดือน เป็นต้น

๑.๔ การให้บริการทางสังคมอื่น ๆ โดยรัฐบาลจะให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนทั่วไปในรูปของบริการทางการศึกษา การฝึกอบรมอาชีพ โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน การจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน โดยกรมพัฒนาชุมชน และการพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยการเคหะแห่งชาติ เป็นต้น

๒. องค์กรที่ให้ความคุ้มครองก่อนที่จะเผชิญความเสี่ยง

องค์กรสำคัญที่มีส่วนร่วมในการคุ้มครองบุคคลให้มีความเข้มแข็งและสามารถเผชิญกับความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ องค์กรด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อรับมือกับความเสี่ยงด้านการประกอบอาชีพ และองค์กรด้านการพัฒนาชุมชนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมในส่วนย่อย ดังนี้

๒.๑ องค์กรด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน มีภารกิจหลักในการพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับกาลสมัย โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ๔ กลุ่มใหญ่ ได้แก่ (ก) แรงงานใหม่ที่ต้องการการเตรียมพร้อมในการเข้าทำงาน (ข) แรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงานเพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน โดยการเข้ารับการฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน และการฝึกเปลี่ยนสาขาอาชีพ (ค) แรงงานได้รับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน และ (ง) ผู้ติดเชื้อเอดส์และครอบครัวได้รับการฝึกอาชีพ

ผู้ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๘ พบว่า กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้ตั้งจำนวนกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นทุกปี เช่น ในปี ๒๕๔๕ กรมพัฒนาฝีมือแรงงานตั้งเป้าหมายที่จะให้บริการรวม ๑๘๒,๔๐๐ คน และมีผู้มาใช้บริการรวม ๒๐๔,๗๙๔ คน คิดเป็นอัตราเข้ารับบริการประมาณร้อยละ ๑๑๒ และในปี ๒๕๔๘ กรมพัฒนาฝีมือแรงงานตั้งเป้าหมายที่จะให้บริการรวม ๒๑๒,๓๑๐ คน และมีผู้มาใช้บริการรวม ๒๘๖,๔๙๓ คน คิดเป็นอัตราเข้ารับบริการประมาณร้อยละ ๑๓๕

การที่จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ฝึกเตรียมเข้าทำงานและฝึกยกระดับแรงงาน) มีจำนวนมากกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้นั้น มีปัจจัยกำหนดอย่างน้อย ๒ ประการ ได้แก่ ประการแรก จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากที่ประมาณการไว้ และ ประการที่สอง ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานระดับ

จังหวัดสามารถให้บริการฝึกอบรมแก่ลูกจ้างของสถานประกอบการภาคเอกชน (โดยภาคเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมทั้งหมด)

อัตราส่วนเงินงบประมาณต่อผู้ได้รับผลประโยชน์หรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมของ กรมพัฒนาฝีมือแรงงานระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๔๕ - ๒๕๔๘ พบว่า อัตราส่วนดังกล่าวลดลง ไม่ว่าจะใช้เกณฑ์ใดในการวิเคราะห์ก็ตาม โดยสามารถวิเคราะห์ผลออกเป็น ๓ กรณี กล่าวคือ

(ก) หากพิจารณาเฉพาะงบประมาณจำแนกตามแผนงานบริหารและพัฒนาฝีมือแรงงาน คิดเป็นสัดส่วนต่อจำนวนผู้ได้รับประโยชน์ (หรือจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมฝีมือแรงงานทุกประเภท) ลดลงจาก ๑,๙๗๑.๕๒ บาทต่อหัว ในปีงบประมาณ ๒๕๔๕ เป็น ๑,๐๐๔.๗๒๕ ต่อหัวในปีงบประมาณ ๒๕๔๘

(ข) หากพิจารณาเฉพาะงบประมาณของงานพัฒนาฝีมือแรงงาน ตามข้อมูลของสำนักงบประมาณ คิดเป็นสัดส่วนต่อจำนวนผู้ได้รับประโยชน์ (หรือจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมฝีมือแรงงานทุกประเภท) ลดลงจาก ๖,๑๘๔.๒๖ บาทต่อหัว ในปีงบประมาณ ๒๕๔๕ เป็น ๒,๘๒๐.๙๐๗ บาทต่อหัวในปีงบประมาณ ๒๕๔๘

(ค) หากพิจารณาเฉพาะงบรายจ่ายย่อยภายใต้งบประมาณของงานพัฒนาฝีมือแรงงาน ตามข้อมูลของสำนักงบประมาณ คิดเป็นสัดส่วนต่อจำนวนผู้ได้รับประโยชน์ (หรือจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมฝีมือแรงงานทุกประเภท) ในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ จะได้งบบุคคลต่อหัวเท่ากับ ๘๔๙ บาท งบดำเนินการต่อหัวเท่ากับ ๑,๕๓๗.๗๐ บาท งบลงทุนต่อหัวเท่ากับ ๓๐๗.๐๔ บาท

กล่าวโดยสรุปในภาพรวมของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อาจกล่าวได้ว่า กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้พยายามเพิ่มจำนวนกลุ่มเป้าหมายบุคคลที่อยู่ในวัยทำงานให้มีศักยภาพและมีมาตรฐานฝีมือแรงงานให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และสามารถประกอบอาชีพทั้งในลักษณะเป็นลูกจ้างและเป็นผู้ประกอบการอิสระ เพื่อสวัสดิการที่ดีขึ้นของประชาชน

ข้อมูลการดำเนินการของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในระดับจังหวัด ได้จากการสัมภาษณ์ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่ นนทบุรี ขอนแก่น พบว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานในระดับจังหวัด คือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญตรงกับความต้องการในการบริหารจัดการภายในศูนย์ฯ หรือในการให้ความรู้ที่ทันสมัยกับผู้รับอบรม และปัญหาการลดลงของจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในบางหลักสูตรที่ไม่เป็นที่นิยมแต่เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบพอเพียง เช่น การฝึกปั้นโอ่ง ฯลฯ

๒.๒ องค์การหลักด้านการพัฒนาชุมชน กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในด้านการพัฒนาชุมชน โดยมีภารกิจสำคัญ ๖ ประการ ดังนี้ (๑) ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้นำองค์กรชุมชน และเครือข่ายด้านบริหารจัดการพัฒนาชุมชน (๒) ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมการทำงานแบบเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (๓) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน ผู้นำองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน (๔) ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยการนำวัตถุดิบ ทรัพยากรและเทคโนโลยี

มาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น (๕) ส่งเสริมและพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนและการบริหารการพัฒนา และ (๖) วิจัยและพัฒนารูปแบบและวิธีการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และสภาพพื้นที่

ภายใต้ภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชนในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๔๔ - ๒๕๔๘ นั้น สามารถสรุปได้ว่า ในช่วงปี ๒๕๔๔ กรมการพัฒนาชุมชนเน้นแผนการดำเนินงานออกเป็น ๒ แผนใหญ่ ได้แก่ แผนงานพัฒนาเด็กและเยาวชน และแผนงานพัฒนาชนบท เมื่อมีการปรับโครงสร้างของหน่วยงานรัฐในปี ๒๕๔๕ ภารกิจด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนรวมทั้งสตรีก็ลดลง โดยถ่ายโอนกิจกรรมไปยังหน่วยงานอื่นและองค์กรระดับท้องถิ่น ประกอบกับการปรับภารกิจ และลักษณะแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชนจึงมุ่งเน้นที่แผนงานการพัฒนาชุมชนในชนบทเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรชุมชน และวิสาหกิจของชุมชน (ประมาณ ๒ พันล้านบาท) แทน อาจกล่าวได้ว่า กรมการพัฒนาชุมชนได้พยายามเพิ่มจำนวนกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในชุมชนให้มีศักยภาพและมีความสามารถในการพัฒนาองค์กรชุมชนให้เข้มแข็งมากขึ้น โดยมีศักยภาพในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การส่งเสริมการพัฒนาสินค้า OTOP และการส่งเสริมการพัฒนาผู้นำเยาวชน เป็นต้น แม้ว่าภารกิจหลายประการของกรมการพัฒนาชุมชนได้ถูกถ่ายโอนไปยังหน่วยงานอื่น แต่กรมการพัฒนาชุมชนก็ได้พัฒนาและสร้างผลงานใหม่ ๆ ของตนเพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนผ่านการพัฒนาองค์กรชุมชนและผู้นำชุมชน

๓. องค์กรที่ให้ความคุ้มครองเมื่อความเสี่ยงเกิดขึ้นแล้ว

องค์กรหลักที่ทำหน้าที่ให้ความคุ้มครองในกรณีที่ความเสี่ยงเกิดขึ้นแล้ว คือ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีภารกิจในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้ประสบความเดือดร้อน ให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต มีบริการสวัสดิการและคุ้มครองอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และเสมอภาค เพื่อให้ประชาชนสามารถช่วยเหลือและพัฒนาตนเอง และครอบครัวได้ต่อไป

รูปแบบการให้บริการประชาสงเคราะห์ สามารถจำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ การให้บริการในสถานสงเคราะห์ และการให้บริการนอกสถานสงเคราะห์ กลุ่มเป้าหมายหลักในการให้บริการ ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มสตรีด้อยโอกาส กลุ่มผู้พิการ กลุ่มคนไร้ที่พึ่ง กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มชุมชนบนที่สูง กลุ่มผู้มีรายได้น้อย และกลุ่มผู้ประสบปัญหาเอตส์ การให้บริการในรูปแบบของสถานสงเคราะห์ ถือเป็น การให้บริการที่เต็มรูปแบบ คือ มีการให้บริการทั้งในด้านปัจจัยสี่ การศึกษา การพัฒนาสภาพจิตใจ โดยมากจะเป็นการให้บริการในระยะยาว ในปี ๒๕๔๗ มีสถานสงเคราะห์ภายใต้การดูแลของรัฐบาลทั่วประเทศรวม ๑๒๗ แห่ง ให้บริการแก่ประชาชนรวม ๓๒๑,๙๑๙ คน ซึ่งสถานสงเคราะห์ที่ให้บริการเต็มรูปแบบจะมีอัตราส่วนผู้เข้ารับบริการประมาณ ๓ คนต่อ ๑ บุคลากร โดยสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนในเขตตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มจำนวนผู้รับบริการต่อบุคลากรน้อยกว่าสถานสงเคราะห์ในเขตภาคกลาง ในด้านงบประมาณต่อผู้รับบริการ สถานสงเคราะห์ในรูปแบบของศูนย์บริการทางสังคมและบ้านพัก มีจำนวนผู้เข้ารับบริการสูง เป็นเหตุให้งบประมาณต่อผู้รับบริการอยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ และศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาใช้งบประมาณโดยเฉลี่ยประมาณ ๑,๐๐๐ บาทต่อคน

ในขณะที่บ้านพักเด็กและครอบครัวใช้งบประมาณ ๔,๕๐๐ บาท และ ๖,๖๐๐ บาทต่อคนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลำดับ ซึ่งการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์ในรูปแบบของศูนย์บริการทางสังคมเป็นการดำเนินงานที่ส่งผลในวงกว้าง และมีต้นทุนการดำเนินงานต่อผู้รับบริการต่ำ อีกทั้งการส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายสามารถดำรงชีพอยู่กับชุมชนและครอบครัวเป็นการแก้ปัญหาจิตใจ และส่งผลต่อการพัฒนาสภาพสังคมของคนกลุ่มดังกล่าวได้ดีกว่าการแยกตัวออกจากชุมชนและครอบครัว มาให้บริการอย่างเต็มรูปแบบในสถานสงเคราะห์ ดังนั้น การขยายงานการบริการสังคมในรูปแบบของศูนย์บริการทางสังคมจึงเป็นทิศทางที่ควรส่งเสริม

สำหรับการให้บริการสังคมสงเคราะห์นอกสถานสงเคราะห์ที่อยู่ในรูปแบบของการให้เงินช่วยเหลือ และการคุ้มครองและพัฒนาชุมชนเพื่อเป็นการส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายสามารถอยู่กับครอบครัว และชุมชนโดยมีสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้บริการนอกสถานสงเคราะห์ในลักษณะที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช้ตัวเงิน แก่ กลุ่มผู้มีความเปราะบาง เช่น เด็กและเยาวชน กลุ่มสตรีด้อยโอกาส กลุ่มคนชรา กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้มีรายได้น้อย ผู้ประสบภัย และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ การให้เงินสงเคราะห์ดังกล่าว เป็นการจัดสรรเงินภายใต้การดำเนินการของพัฒนาสังคมฯ จังหวัด ซึ่งโดยมากแล้วครอบครัวใดที่ได้รับเงินช่วยเหลือแล้ว จะไม่ได้รับเงินช่วยเหลืออีก ทั้งที่ตามกฎหมายแล้วครอบครัวหนึ่งสามารถรับเงินช่วยเหลือได้ ๓ ครั้งต่อหนึ่งปี สาเหตุที่เป็นดังนี้มาจากการมีงบประมาณที่จำกัด เพราะการเข้ารับเงินอุดหนุนสามารถทำได้โดยสมัครเข้ารับสิทธิประโยชน์ซึ่งต้องผ่านดุลยพินิจของพัฒนาสังคมฯ จังหวัด ในกรณีที่ผู้สมัครมีคุณสมบัติที่สมควรได้รับเงินอุดหนุนแต่งบประมาณไม่พอ จะต้องรอกันว่าจะถึงปีงบประมาณต่อไป

๔. การประเมินผู้ได้รับประโยชน์จากการให้ความคุ้มครองทางสังคมจากภาครัฐ

จากการประเมินจำนวนผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการช่วยเหลือต่าง ๆ ของรัฐ พบว่าโครงการที่สามารถเข้าถึงคนยากจน (ผู้มีระดับรายจ่ายต่ำ) ได้แก่ โครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการอาหารกลางวันฟรี/อาหารเสริม และโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สำหรับโครงการที่ไม่สามารถเข้าถึงคนยากจนได้ ได้แก่ สิทธิประกันสังคม โครงการธนาคารประชาชน และโครงการทุนการศึกษาของรัฐ อย่างไรก็ตาม พบว่า โครงการที่ยังมีการให้ความช่วยเหลือไม่เพียงพอ (มีการให้ความช่วยเหลืออยู่ในระดับต่ำ) ได้แก่ โครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และโครงการทุนการศึกษาของรัฐ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการให้ความช่วยเหลือของรัฐ ๓ โครงการ ได้แก่ โครงการสงเคราะห์เด็กในครัวเรือนยากจน (เฉพาะการสงเคราะห์เงิน) โครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการ สำหรับโครงการสงเคราะห์เด็กในครัวเรือนยากจน พบว่า หากสมมติให้รัฐให้การสงเคราะห์เงินให้แก่ครัวเรือนยากจนที่มีเด็กครัวเรือนละ ๑,๐๐๐ บาทต่อปี ในปี ๒๕๔๕ และ ๒๕๔๗ รัฐจะต้องใช้เงินงบประมาณสำหรับโครงการนี้ประมาณ ๑.๖ พันล้านบาท และ ๑.๒ พันล้านบาท ตามลำดับจึงจะสามารถครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้ทั้งหมด สำหรับ

โครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งให้เบี้ยยังชีพกับผู้สูงอายุยากจนคนละ ๓๐๐ บาทต่อเดือน ในปี ๒๕๔๕ และ ๒๕๔๗ รัฐจะต้องใช้เงินงบประมาณสำหรับโครงการนี้ประมาณ ๕.๐ พันล้านบาท และ ๕.๓ พันล้านบาท ตามลำดับ สำหรับโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการ ซึ่งให้เบี้ยยังชีพกับผู้พิการยากจนคนละ ๕๐๐ บาทต่อเดือน ในปี ๒๕๔๕ และ ๒๕๔๗ รัฐจะต้องใช้เงินงบประมาณสำหรับโครงการนี้ประมาณ ๙๔๐.๗ ล้านบาท และ ๘๘๑.๒ ล้านบาท ตามลำดับ ดังนั้น รัฐจะต้องใช้เงินงบประมาณสำหรับโครงการทั้ง ๓ นี้ถึง ๗.๕ พันล้านบาท และ ๖.๕ พันล้านบาท ในปี ๒๕๔๕ และ ๒๕๔๗ ตามลำดับจึงจะสามารถครอบคลุมประชากรกลุ่มเป้าหมายได้ทั้งหมด

เรียบเรียงโดย ปรียวรรณ สุวรรณสุนัย

เอกสารอ้างอิง

วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ และคณะ. การประเมินความเสี่ยงและความเปราะบางทางสังคม : การประเมินการคุ้มครองทางสังคมในระดับองค์การและสถาบันของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๔๙.

Credit Card Payment

บทความที่น่าสนใจ

.. หนี้บัตรเครดิต ..

ในโลกปัจจุบัน คงไม่มีใครที่ไม่รู้จักบัตรเครดิต เพราะไม่ว่าจะเป็นคนรวย คนจน ส่วนใหญ่ จะมีบัตรเครดิตกันอย่างแพร่หลายแทบทุกคนก็ว่าได้ เนื่องจากการใช้บัตรเครดิตมีความสะดวก ปลอดภัย ไม่ต้องพกเงินสดติดตัวให้ต้องเสี่ยงต่อการถูกจี้ ปล้น ใช้ซื้อสินค้าล่วงหน้าแทนเงินสดได้ และแม้จะไม่มีเงินตัวเองเหลือแล้ว ก็ยังใช้บัตรกดเงินมาใช้ก่อนได้อีก จึงควรได้ทำความรู้จักกับบัตรเครดิต

คำว่า บัตรเครดิต หมายถึง บัตร เอกสาร หรือวัตถุอื่นใด ซึ่งผู้ออกบัตรออกให้แก่ผู้ถือบัตร โดยบันทึกข้อมูลบัตรเครดิต หรือรหัสบัตรเครดิตไว้ด้วยกรรมวิธีเชิงกล หรือวิธีการอย่างอื่นให้ปรากฏความหมาย ตัวอักษร ตัวเลข รหัสหรือสัญลักษณ์อื่นใด ทั้งที่สามารถมองเห็นและมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า เพื่อให้ผู้ถือบัตรใช้ชำระราคาสินค้า หรือค่าบริการ หรือใช้เบิกถอน เงินสด ทั้งนี้จะมีกำหนดระยะเวลาการใช้บัตรไว้ด้วยหรือไม่ก็ตาม

ประเภทของบัตรเครดิต

๑. บัตรเครดิตที่ออกโดยบริษัทที่ทำธุรกิจบัตรเครดิตและห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ผู้ถือบัตรต้องรับผิดชอบตามข้อตกลงใช้บัตรรวมถึงค่าธรรมเนียมผิดนัดตามข้อตกลง

๒. บัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ผู้ถือบัตรได้จะต้องเป็นลูกค้าของธนาคารพาณิชย์โดยเปิดบัญชีกับธนาคารแล้วทำข้อตกลงว่าถ้าผู้ถือบัตรเบิกเงินหรือชำระค่าสินค้าหรือบริการต่าง ๆ เกินกว่าจำนวนเงินที่มีในบัญชีของผู้ถือบัตร ยอมจะเสียดอกเบี้ยให้ธนาคารตามอัตราที่ตกลงไว้ล่วงหน้า หรือตามอัตราสูงสุดที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดก็ได้

การคิดดอกเบี้ยบัตรเครดิตนั้น เนื่องจากมิใช่การกู้ยืมเงินที่กฎหมายบัญญัติให้การกู้ยืมเงินกว่า ๒ พันบาทขึ้นไป จะต้องมียุทธศาสตร์เป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จึงจะฟ้อง ร้องบังคับคดีกันได้ โดยการกู้ยืมกฎหมายห้ามคิดอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี หากคิดเกินดอกเบี้ยเป็นโมฆะทั้งหมด และยังมีความผิดทางอาญาตาม พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๓๕ โทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี ปรับไม่เกิน ๑ พันบาท

LIART

ส่วนการคิดดอกเบี้ยบัตรเครดิตนั้น เงื่อนไขแตกต่างจากการกู้ยืมเงินจึงให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด จึงเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ซึ่งปัจจุบันอาจถึงร้อยละ ๒๘ ต่อปี โดยมีการคิดดอกเบี้ยปรับหรือเรียกว่าค่าธรรมเนียมผิดนัดด้วย แต่ถึงแม้ว่าดอกเบี้ยของบัตรเครดิตจะมีอัตราสูงกว่าดอกเบี้ยเงินกู้เป็นอย่างมากก็ตาม แต่ยังคงเป็นที่นิยมของประชาชน โดยทั่วไป

โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีรายได้น้อยมีรายได้น้อยมาก มักนิยมใช้กันมากบางคนมีหลายใบ ที่เคยพบมีถึง ๑๖ ใบ เพราะผู้ทำธุรกิจบัตรเครดิตจะโฆษณาหาลูกค้ากันมาก มีของแถมให้ในแต่ละบริษัท และเงื่อนไขก็ง่ายสะดวกในการเป็นสมาชิก และที่มีบัตรเครดิตหลายใบ ส่วนใหญ่จะมีเพราะจะได้รูดเงินสดจากบัตรใหม่ไปผ่อนชำระบัตรเก่า โดยยอมเสียค่าธรรมเนียมการรูดเงินสดจนหนี้พอกพูน ไม่อาจชำระได้ แม้จะมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ถือบัตรต้องแสดงหลักฐานว่ารายได้น้อยต่ำกว่า ๑.๕ หมื่นบาทต่อเดือนก็ตาม แต่ไม่ได้กำหนดว่า ๑.๕ หมื่นบาทของการมีบัตรแต่ละใบหรือไม่ จึงเป็นช่องว่างให้ขอสินเชื่อคนละหลาย ๆ ใบ ขอให้มียอดได้ถึงเดือนละ ๑.๕ หมื่นบาทก็พอ

และเมื่อเป็นหนี้บัตรหลายใบเป็นจำนวนเงินมากขึ้น จนไม่อาจชำระได้ก็ต้องหยุดชำระ เมื่อหยุดชำระบริษัทบัตรเครดิตที่เป็นเจ้าหนี้ก็จะดำเนินการทวงหนี้ โดยว่าจ้างบริษัทรับทวงหนี้ให้ดำเนินการ ซึ่งบริษัทรับทวงหนี้จะใช้วิธีหลายรูปแบบ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อเพียงให้ลูกหนี้ได้ชำระหนี้ให้เท่านั้น เช่น การโทรศัพท์ทวงหนี้โดยใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ด่าว่าลูกหนี้อย่างเสียหาย กรณีเช่นนี้เป็น การกระทำความผิดอาญาฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๒ มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑ พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากโทรศัพท์ถึงบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ลูกหนี้ เช่น ญาติ พี่น้อง หรือเพื่อนร่วมงาน แล้วเล่าเรื่องของลูกหนี้ที่เป็นหนี้พร้อมทั้งพูดจาให้ร้ายเขา กล่าวหาเขาต่าง ๆ นานา ให้ผู้อื่นฟัง อย่างนี้เป็น การหมิ่นประมาทลูกหนี้โดยการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่ ๓ เป็นความผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒ หมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

แต่หากเป็นการส่งจดหมายทวงถามในลักษณะข่มขู่ ซึ่งนิยมใช้กันมาก ว่าได้รับอนุมัติฟ้องแล้ว หากไม่ชำระจะยึดทรัพย์สินและจะถูกจับติดคุกติดตะรางต่าง ๆ อย่างนี้จะเป็นลักษณะกรรโชกทรัพย์ คือเป็นการข่มขู่ใจผู้อื่นให้ยอมหรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินโดยการขู่เชี่ย มีโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๑ หมื่นบาท และหากการทวงหนี้โดยไปด้วยตนเองเป็นการใช้อิทธิพลข่มขู่ทำร้ายเขาเช่นนี้ ก็เป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายเป็นคดีอาญาแผ่นดิน จำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔ พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๐ ที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ออกประกาศ “แนวปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้” โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้เหตุผลว่า ในการออกแนวปฏิบัติว่า เนื่องจากปัจจุบันปรากฏว่ามีประชาชนที่เป็นหนี้สินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล ได้รับความเดือดร้อนจากการติดตามทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมในหลายลักษณะ ทั้งในกรณีที่สถาบันการเงินและ

ผู้ประกอบการธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินเป็นผู้ติดตามทวงถามหนี้เอง หรือในกรณีที่มีการว่าจ้างบุคคลอื่นให้เป็นผู้ติดตามทวงถามหนี้ภายนอกเป็นผู้ดำเนินการ

ดังนั้น เพื่อให้การติดตามทวงถามหนี้ของผู้ประกอบการธุรกิจทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ไม่ว่าจะเป็หนี้ประเภทใดนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วหรือไม่ มีมาตรฐานเดียวกันและไม่สร้างความเดือดร้อนให้ประชาชน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกแนวปฏิบัติฉบับนี้

- ใครบ้างที่อยู่ในข่ายที่ต้องปฏิบัติ

แนวปฏิบัตินี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัท เครดิทฟองซิเอร์ ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคล ภายใต้การกำกับที่ไม่ใช่สถาบันการเงินทุกแห่ง

- เนื้อหาในการปฏิบัติ

ในการดำเนินการติดตามทวงถามหนี้ ทั้งในกรณีที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ประกอบการ”) เป็นผู้ดำเนินการเอง รวมถึงการว่าจ้างให้บุคคลอื่นเป็นผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

- แนวปฏิบัติทั่วไปในการติดตามทวงถามหนี้กับลูกหนี้ติดตามทวงหนี้ได้เมื่อไรบ้าง เวลาและความถี่ในการติดต่อเพื่อการติดตามทวงถามหนี้

ในการติดต่อลูกหนี้เพื่อติดตามทวงถามหนี้ ให้ดำเนินการภายในเวลา ๐๘.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. ในวันจันทร์ - ศุกร์ ยกเว้นวันหยุดราชการ ให้ดำเนินการภายในเวลา ๐๘.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ภายใต้ความถี่ที่เหมาะสม

- ห้ามทำตัวเป็นคนลึกลับและการแสดงตัวเพื่อวัตถุประสงค์ในการติดตามทวงถามหนี้

ให้ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้แสดงตัวต่อลูกหนี้โดยแจ้งชื่อและวัตถุประสงค์ในการติดต่อให้ลูกหนี้ได้รับทราบอย่างถูกต้องเหมาะสม และในกรณีที่เป็นการติดต่อโดยตรงของผู้ให้บริการ (Face to face) ให้ผู้เรียกเก็บหนี้แสดงเอกสารซึ่งแสดงให้เห็นว่าตนได้รับอนุญาตจากผู้ประกอบการให้ทำการติดตามทวงถามหนี้แทนด้วย

- ห้ามใช้วิธีการโหดแบบมาเฟีย

วิธีการเรียกเก็บหนี้

ก. ไม่ให้เรียกเก็บหนี้จากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ เช่น ญาติพี่น้อง หรือเพื่อนร่วมงาน เว้นแต่ได้รับการยินยอมจากลูกหนี้หรือเป็นสิทธิตามกฎหมาย

LI RT

- ข. ไม่ใช้ความรุนแรงเพื่อทำร้ายร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ลูกหนี้ชำระหนี้
- ค. ไม่ปลอม บิดเบือนข้อมูล เอกสารหรือแสดงท่าทางอันทำให้ลูกหนี้สำคัญผิด เช่น
- ไม่ปลอมแปลง บิดเบือนว่าเป็นบุคคลอื่นหรือใช้ชื่ออื่นนอกเหนือจากชื่อจริง รวมถึงไม่ปลอมแปลง บิดเบือนข้อมูลในการแสดงตัวหรืออำนาจหน้าที่ของผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ ไม่ใช้สัญลักษณ์หรือแสดงท่าทางเพื่อทำให้ลูกหนี้สำคัญผิดว่ามาจากหน่วยงานของรัฐ หรือบริษัทข้อมูลเครดิต
  - ไม่ปลอมแปลง บิดเบือนเพื่อให้ลูกหนี้สำคัญผิดว่าเอกสารเรียกเก็บหนี้ หรือเอกสารที่ใช้ในการติดต่อกับลูกหนี้ นั้น ออกหรือได้รับอนุญาตหรือการรับรองจากหน่วยงานของรัฐหรือบริษัทข้อมูลเครดิต หรือทำให้ลูกหนี้เข้าใจผิดในสาระสำคัญทางกฎหมายของเอกสารดังกล่าว
  - ไม่ปลอมแปลง บิดเบือน หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จเกี่ยวกับยอดหนี้เกินกว่าที่มีอยู่ตามกฎหมาย เช่น ประเภทจำนวน สถานะปัจจุบัน หรือค่าธรรมเนียมจากการเรียกเก็บหนี้ เป็นต้น หรือแสดงท่าทางอื่นใดอันเป็นเท็จเพื่อให้ลูกหนี้สำคัญผิดและชำระหนี้
- ง. ไม่ข่มขู่ คุกคามที่มีลักษณะผิดกฎหมายเช่น
- ข่มขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง ทำร้ายร่างกาย ทรัพย์สินหรือชื่อเสียงของลูกหนี้ หรือของบุคคลอื่น หรือข่มขู่ว่าจะฟ้องร้องด้วยความอันเป็นเท็จว่าลูกหนี้กระทำความผิดกฎหมายหากไม่มีการชำระหนี้
  - ข่มขู่ว่าจะเพิ่มค่าธรรมเนียมของทนายความ ค่าสืบสวน ค่าบริการในการติดตามทวงถามหนี้ ค่าบริการทางการเงินหรือค่าธรรมเนียมอื่นใดซึ่งไม่สามารถเรียกเก็บได้จริงตามกฎหมาย
  - ข่มขู่ว่าจะกระทำการใด ๆ ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจและผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ไม่มีเจตนาที่จะกระทำหรือไม่สามารถกระทำได้จริงตามกฎหมาย
  - ข่มขู่ว่าจะปลอมแปลงหรือเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับยอดหนี้ของลูกหนี้อันเป็นเท็จ หรือข้อมูลอื่นเพื่อทำลายชื่อเสียงของลูกหนี้
- จ. ไม่รบกวน หรือรังควานลูกหนี้โดยไม่มีเหตุอันสมควร เช่น
- การติดต่อด้วยโทรศัพท์หลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือทำให้โทรศัพท์ดังอย่างต่อเนื่องเพื่อทำให้ลูกหนี้หรือบุคคลอื่นเกิดความรำคาญ
  - การติดต่อด้วยโทรศัพท์กับลูกหนี้หรือบุคคลอื่นโดยไม่เปิดเผยชื่อ
- ฉ. ไม่ใช้ภาษาหยาบคาย ข่มขู่ ตูมมันหรือสื่อให้เห็นถึงผลกระทบที่มีลักษณะเป็นการข่มขู่ลูกหนี้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ หรือทำให้ลูกหนี้สำคัญผิดว่าลูกหนี้ได้กระทำความผิดกฎหมาย หรือผิดศีลธรรมอันดีงาม

- การเก็บรักษาความลับของลูกหนี้

ให้ผู้ประกอบธุรกิจและผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ ใช้ความระมัดระวังเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพในการเก็บรักษาความลับของลูกหนี้ และไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้ของลูกหนี้ระหว่างการติดต่อกับบุคคลอื่น เว้น แต่ได้รับความยินยอมจากลูกหนี้เช่น

ก. ไม่เปิดเผยข้อความ หรือสัญลักษณ์ที่แสดงให้ทราบว่า ลูกหนี้มีหนี้สิน ซึ่งมีเจตนาให้เข้าถึงได้เป็นการทั่วไปและทำให้ลูกหนี้เกิดความอับอาย เช่น การใช้ไปรษณียบัตรหรือโทรสาร ทั้งนี้ ในการติดต่อด้วยจดหมาย บริเวณด้านนอกของจดหมายไม่ควรระบุข้อความ หรือสัญลักษณ์อื่นใดอันแสดงให้ทราบว่าลูกหนี้มีหนี้สิน นอกเหนือจากที่อยู่และชื่อของผู้เรียกเก็บหนี้

ข. ในการติดต่อกับนายจ้างของลูกหนี้ ให้ติดต่อภายในความถี่ที่เหมาะสม เพื่อยืนยันการจ้างงานหรือที่อยู่ของลูกหนี้เท่านั้น และต้องไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินของลูกหนี้ กล่าวคือ สอบถามได้เฉพาะว่าลูกหนี้เป็นพนักงานอยู่หรือไม่เท่านั้น

ค. ในการติดต่อกับบุคคลในครอบครัวของลูกหนี้ ให้ติดต่อภายในความถี่และสถานที่ที่เหมาะสม และต้องไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินของลูกหนี้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากลูกหนี้หรือสามารถกระทำได้ตามกฎหมาย

ง. ไม่ควรติดต่อบุคคลอื่นเพื่อติดตามทวงถามหนี้ นอกเหนือจากบุคคลที่กล่าวไว้ในข้อ ข. และ ค. เว้นแต่เป็นการติดต่อเพื่อสอบถามที่อยู่ของลูกหนี้หรือได้รับคำยินยอมจากลูกหนี้

- การรับเงินจากลูกหนี้

ให้ผู้ประกอบธุรกิจและผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ มีระบบและหลักฐานการรับเงินจากลูกหนี้ที่เหมาะสมและมีผลในทางกฎหมายซึ่งต้องรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของมาเฟียทวงถามหนี้

การว่าจ้างผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้เรียกเก็บหนี้แทน โดยสถาบันการเงินจะอ้างแบบข้าง ๆ คู ๆ แบบเดิมต่อไปอีกไม่ได้ว่า ตนไม่เกี่ยว เป็นเรื่องของผู้ติดตามทวงถามหนี้ ตนเองไม่มีนโยบายเช่นนั้น แต่ธนาคารแห่งประเทศไทยมีความเห็นอีกอย่างหนึ่งและให้แนวปฏิบัติดังนี้

- การว่าจ้างผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้

ก. ในการใช้บริการผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องรับผิดชอบต่อลูกหนี้ และบุคคลภายนอกเสมือนผู้ประกอบการธุรกิจเป็นผู้ดำเนินการเอง และต้องจัดให้มีการทำสัญญาว่าจ้างเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งดูแลการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ให้มีมาตรฐานเช่นเดียวกับที่ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการเอง

ข. ผู้ประกอบธุรกิจควรแจ้งให้ลูกหนี้ทราบตั้งแต่ในเวลาที่ขอกู้เงินว่าจะใช้บริการบุคคลอื่นในการติดตามทวงหนี้ รวมถึงระบุค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว

ในการพิจารณาคัดเลือกผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ ให้ผู้ประกอบการพิจารณาเลือกผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ที่มีลักษณะการจัดตั้งแบบบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน และพิจารณาถึงประวัติของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน รวมถึงผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วน และผู้จัดการสถานะทางการเงิน ระบบการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของพนักงาน ระบบการเก็บรักษาความลับของลูกค้า และการเชื่อมขมที่ทำการของผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ เป็นต้น รวมทั้งจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานของผู้ให้บริการว่า ผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ได้มีการดำเนินการตามแนวปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเพื่อใช้เป็นปัจจัยในการพิจารณาต่อสัญญาการว่าจ้างบริการของผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้

ทั้งนี้ ให้ผู้ประกอบการจัดให้มีการติดตามดูแลผลการดำเนินงานของผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ

- การยอมรับว่าลูกหนี้ไม่ใช่อาชญากร

สิทธิของลูกค้าในการรับรู้รายละเอียดของการติดต่อเก็บหนี้ วิธีการคิดค่าบริการจิปาถะที่เป็นธรรมหรือไม่ รวมทั้งสิทธิที่จะร้องเรียนหรือโต้แย้งธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งได้กำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้ ดังนี้

- การให้ข้อมูลกับลูกหนี้

ในขั้นตอนติดตามทวงถามหนี้ ให้ผู้ประกอบการหรือผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้แจ้งให้ลูกหนี้ทราบล่วงหน้าถึงการมอบหมายให้ผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้เป็นผู้ดำเนินการแทนและต้องจัดส่งเอกสารยืนยันยอดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ที่มีรายละเอียดอย่างน้อยดังนี้

- (๑) จำนวนเงินและระยะเวลาค้างชำระ
- (๒) หมายเลขโทรศัพท์เพื่อใช้ในการติดต่อที่เกี่ยวข้องกับการชำระหนี้
- (๓) ค่าใช้จ่ายในการเรียกเก็บหนี้ (ถ้ามี)
- (๔) สิทธิ วิธี และสถานที่ในการร้องเรียนของลูกค้า
- (๕) สิทธิของลูกค้าในการเลือกชำระหนี้กับผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งก็ได้

ในกรณีที่ผู้ให้บริการเรียกเก็บหนี้ได้รับจ้างจากผู้ประกอบการธุรกิจหลายรายให้เรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้รายเดียวกัน (ถ้ามี)

- การจัดระบบในการรับติดต่อและรับข้อร้องเรียนจากลูกหนี้

ให้ผู้ประกอบการมีนโยบาย ขั้นตอนในการรับและจัดการเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับการติดตามทวงถามหนี้ของลูกค้าที่เหมาะสมตลอดจนจัดให้มีการนำเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงได้รับทราบเป็นระยะ ให้ผู้ประกอบการจัดระบบในการที่ลูกหนี้จะสามารถติดต่อและร้องเรียนได้อย่างเป็นกิจจะลักษณะ เพื่อรองรับประเด็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยที่กำหนด “แนวปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้” ฉบับนี้เป็นหลักเขตสำคัญในประวัติศาสตร์การทำงานของสถาบันแห่งนี้ ที่เริ่มให้ความสำคัญกับภาคของผู้บริโภคอย่างจริงจัง ซึ่งต่างจากในอดีตที่ผ่านมาที่มักให้ความสำคัญกับสถาบันการเงินแต่เพียงฝ่ายเดียว

เรียบเรียงโดย จันทมร สีหาบุญลี

เอกสารอ้างอิง

หนี้บัตรเครดิต (๒๘ ก.ย. ๒๕๕๐) นสพ. สยามธุรกิจ

สิทธิลูกค้า (๔ ต.ค. ๒๕๕๐) นสพ. คมชัดลึก

สิทธิลูกค้า (๙ ต.ค. ๒๕๕๐) นสพ. คมชัดลึก

๑. ร่างกายสามารถขับถ่ายของเสียออกได้หมดทำให้ไม่มีสารพิษตกค้างอยู่ภายใน สารอาหารที่มีคุณค่าในพืชผักและผลไม้จะช่วยให้ระบบขับถ่ายและการย่อยเป็นปกติ

๒. เมื่อรับประทานเป็นประจำโลหิตจะถูกฟอกให้สะอาดขึ้นเรื่อยๆ เซลล์ต่างๆ ของร่างกายเสื่อมสลายช้าลงทำให้อายุยืนยาวมีผิวพรรณสดชื่นผ่องใส นัยน์ตาแจ่มใสไม่พร่ามัวร่างกายแข็งแรงรู้สึกเบาสบายไม่อึดอัด มีสุขภาพพลานามัยดี

๓. อวัยวะหลักสำคัญภายใน ได้แก่ หัวใจ ไต ม้าม ตับ ปอด และอวัยวะประกอบคือ ลำไส้ใหญ่ ลำไส้เล็ก กระเพาะปัสสาวะ กระเพาะอาหาร ถุงน้ำดี แข็งแรงทำงานได้เป็นปกติสมบูรณ์

๔. ร่างกายสามารถต้านทานต่อสารพิษต่าง ๆ อันได้แก่

๑) สารเคมี ยากำจัดศัตรูพืช ยาฆ่าแมลง สารเคมีที่

๒) มลภาวะและก๊าซพิษที่เกิดจากการเผาไหม้ในอุตสาหกรรม ไอเสียจากเครื่องจักร เครื่องยนต์ซึ่งแพร่กระจายปะปนไปในอากาศที่เราหายใจอยู่เป็นประจำและยังพบว่ามีปะปนอยู่ในแหล่งน้ำดื่มด้วย

๓) กัมมันตภาพรังสีที่เกิดจากการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ในการทำสงคราม สารอาหารในพืชผักช่วยให้เซลล์ต่างๆ ในร่างกายสามารถทนต่อการทำลายจากรังสีต่างๆ ได้

๕. ร่างกายสามารถต้านทานต่อสารพิษต่าง ๆ ได้สูงกว่าคนปกติธรรมดาสารพิษที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ในบรรดาผู้ที่กินอาหารเจ อาหารพืชผักและผลไม้เป็นประจำความเจ็บไข้ได้ป่วยมักไม่มีปรากฏโดยเฉพาะโรคที่รุนแรงหรือเรื้อรัง เช่น โรคมะเร็ง โรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง เส้นเลือดตีบ ไขมันอุดตันในเส้นเลือด โรคไต ไช้อักเสบ โรคเก๊าส์ โรคเบาหวานฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคที่เกี่ยวข้องกับระบบขับถ่าย ย่อยอาหารและทางเดินอาหาร เช่น โรคริดสีดวงทวาร มะเร็งในกระเพาะและลำไส้ โรคกระเพาะ อาหารไม่ย่อย โรคเหล่านี้จะไม่พบเลยในกลุ่มคนผู้ที่รับประทานอาหารเจ อาหารพืชผักและผลไม้เป็นประจำ

ประเพณีการกินเจกำหนดเอาวันตามจันทรคติ คือเริ่มต้นตั้งแต่วันขึ้น ๑ ค่ำ ถึง ขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๙ ตามปฏิทินจีนทุก ๆ ปี รวม ๙ วัน ๙ คืน มีจุดเริ่มต้นจากประเทศจีนมานานแล้ว โดยมีตำนานเล่าขานกันหลายตำนาน ดังนี้

ตำนานที่ ๑

ชาวจีนกินเจเป็นการบำเพ็ญกุศลเพื่อรำลึกถึงวีรชน ๙ คน ซึ่งเรียกว่า “หงั้วท้วง” ซึ่งได้ต่อสู้กับชาวแมนจูอย่างกล้าหาญถึงแม้จะแพ้ก็ตาม ชาวบ้านได้พากันถือศีลกินเจนุ่งขาวห่มขาวเพราะเชื่อว่าการปฏิบัติเช่นนี้จะช่วยชำระจิตวิญญาณเกิดความเข้มแข็งทางร่างกายและจิตใจ

LI RT

ตำนานที่ ๒

เพื่อเป็นการประกอบพิธีกรรมเพื่อสักการบูชาพระพุทธเจ้าในอดีตกาล ๗ พระองค์และพระมหาโพธิสัตว์อีก ๒ พระองค์ รวมเป็น ๙ พระองค์ด้วยกัน หรืออีกนัยหนึ่งเรียกว่า “ดาวนพเคราะห์” ทั้ง ๙ ได้แก่ พระอาทิตย์ พระจันทร์ พระอังคาร พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์ พระเสาร์ พระราหู และพระเกตุ ในพิธีกรรมบูชานี้สาธุชนในพระพุทธศาสนาตลอดเวลาทางโลกมาบำเพ็ญศีลงดเว้นเนื้อสัตว์และแต่งกายด้วยชุดขาว

ตำนานที่ ๓

ผู้ถือศีลกินเจในพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายานที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาของชาวจีนในประเทศไทย เพื่อสักการบูชาพระพุทธเจ้าในอดีตกาล ๗ พระองค์ ดังมีในพระสูตร ปีกเต้าไก่ สุดเขี้ยวใจเอียงชั่วเมียวง กล่าวไว้คือ พระวิชัยโลกมจรพุทธะ พระศรีรัตนโลกประภาโมษอิศวรพุทธะ พระเวปุลลรัตนโลกวรรณสิทธิพุทธะ พระอโคตโลกวิชัยมงคลพุทธะ พระวิสุทธินาครโลกเวปุลลปรัชญาวิภาคพุทธะ พระธรรมมติธรรมสาครจรโลกมโนพุทธะ พระเวปุลลจันทรโกตโกสัชชไวฑูรย์พุทธะ และพระมหาโพธิสัตว์อีก ๒ พระองค์ คือพระศรีสุขโลกปัทมอรธอลังการโพธิสัตว์และพระศรีเวปุลลกสังสารโลกสุขอิศวรโพธิสัตว์ รวมเป็น ๙ พระองค์(หรือ “เก้าอ้อย”) ทรงตั้งปณิธานจักโปรดสัตว์โลก จึงได้แบ่งกายมาเป็นเทพเจ้า ๙ พระองค์ด้วยกันคือ ได้อวยเอียงเม้งท้มหลังโทแซกุน ได้เจียกอิมเจ็งก้อมึงงวนแซกุน ได้กวนจิงหยิ่งลุกซังเจงแซกุน ได้ฮ้างเอียงเม้งม่งเคียกนิวแซกุน ได้ปักตั้งจ้วนเนียบเจงกั้งแซกุน ได้โพ้วปักเก็กบูเอียกเก้แซกุน ได้เพียวเทียนกวนพั่วกุงกวนแซกุน ได้ตั้งเม้งจั่วคูแซกุน ฮู้กวงโตเพียกแซกุน เทพเจ้าทั้ง ๙ พระองค์ ทรงอำนาจตะบะอันเรืองฤทธิ์บริหารธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ และทอง ทั่วทุกพิภพน้อยใหญ่สารทิศ

ตำนานที่ ๔

กินเจเพื่อเป็นการบูชากษัตริย์เป็ง “กษัตริย์เป็ง” เป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายของราชวงศ์ซ้อง ซึ่งสิ้นพระชนม์โดยทรงทำอัตวินิบาตกรรม (การฆ่าตัวตาย) ในขณะที่เสด็จได้วันโดยทางเรือ เมื่อมีพระชนมายุได้ ๙ พรรษา พิธีบูชาเพื่อระลึกถึงราชวงศ์ซ้องนี้ มีแต่เฉพาะในมณฑลฮกเกี้ยนซึ่งเป็นดินแดนผืนสุดท้ายของราชวงศ์ซ้องเท่านั้น โดยชาวฮกเกี้ยนได้จัดทำพิธีดังกล่าวนี้ขึ้นด้วยการอาศัยศาสนาบังหน้าการเมือง การที่เผยแพร่มาสู่เมืองไทยได้นั้นเพราะชาวจีนแต้จิ๋วที่อพยพจากฮกเกี้ยนนำมาเผยแพร่อีกทอดหนึ่ง

ตำนานที่ ๕

๑,๕๐๐ ปีมาแล้ว มณฑลกังไสเป็นดินแดนที่เจริญรุ่งเรืองมาก ฮองเต้เมืองนี้มีพระราชโอรส ๙ พระองค์ซึ่งเป็นเลิศทั้งบุ๋นและบู๊จึงทำให้หัวเมืองต่าง ๆ ขอมสวามิภักดิ์ ยกวันแคว้นก่งเลียดที่มีอำนาจเข้มแข็งและมีกองกำลังทหารที่เหนือกว่า ทั้งสองแคว้นทำศึกกันมาถึงครั้งที่ ๔ แคว้นก่งเลียดชนะโดยการทุ่มกองกำลังทหารที่มีทั้งหมดที่มากกว่าหลายเท่าตัวโอบล้อมกองทัพพระราชโอรสทั้งเก้าไว้ทุกด้าน แต่กองทัพก่งเลียดไม่สามารถบุกเข้าเมืองได้จึงถอยทัพกลับ

จนวันหนึ่งชาวกังไสเกิดความแตกสามัคคีและเอาเปรียบกัน เทพยดาทราบว่ายีกไม่นานกังไสจะเกิดภัยพิบัติจึงหาผู้อาสาช่วยแต่ชาวบ้านจะพ้นภัยได้ก็ต่อเมื่อได้สร้างผลบุญของตนเอง ดวงวิญญาณพระราชโอรสองค์โตรับอาสาและเพ่งญาณเห็นว่าควรเริ่มที่บ้านเศรษฐีใจบุญ ลีฮั่วก่าย

คืนวันหนึ่ง คนรับใช้แจ้งเศรษฐีลีฮั่วก่ายว่ามีขอทานโรคเรื้อนมาขอพบเศรษฐีจึงมอบเงินจำนวนหนึ่งให้เป็นค่าเดินทาง แต่ขอทานไม่ไปและประกาศให้ชาวเมืองถือศีลกินเจเป็นเวลา ๙ วัน ๙ คืน ผู้ใดทำตามภัยพิบัติจะหายไป เศรษฐีนำมาปฏิบัติก่อนและผู้อื่นจึงปฏิบัติตามจนมีการจัดให้มีอุปการเป็นมหรสพในช่วงกินเจด้วย

เล่าเอี้ยเกิดศรัทธาประเพณีกินเจของมณฑลกังไส จึงได้ศึกษาดำรงการกินเจของเศรษฐีลีฮั่วก่ายที่บันทึกไว้ แต่ได้ดัดแปลงพิธีกรรมบางอย่างให้รัดกุมยิ่งขึ้นและให้มีพิธียกอ่องสองเต้ (พิธีเชิญพระอิศวรมาเป็นประธานในการกินเจ)

ตำนานที่ ๖

ชายชื่ومانามว่า เล่าเซ็ง เข้าใจผิดคิดว่าแม่ตนตายไปเพราะเป็นโรคขาดสารอาหาร จนคืนหนึ่งแม่ได้มาเข้าฝันบอกว่า แม่ตายไปได้รับความสุขมากเพราะแม่กินแต่อาหารเจและตอนนี้แม่อยู่บนเขาโพถ้อชัว ตั้งอยู่บนเกาะน้ำใส ในมณฑลจี๋เจียงถ้าลูกอยากพบแม่ให้ไปที่นั่น

ครั้นถึงเทศกาลไหว้พระโพธิสัตว์กวนอิมที่เขาโพถ้อชัว เล่าเซ็งอยากไปแต่ไปไม่ถูกจึงตามเพื่อนบ้านที่จะไปไหว้พระโพธิสัตว์ เพื่อนบ้านเห็นเล่าเซ็งสัญญาว่าจะไม่กินเหล้าและเนื้อสัตว์จึงให้ไปด้วย ระหว่างทางเดินสวนกับคนขายเนื้อเล่าเซ็งลืมสัญญาที่ให้ไว้เพื่อนบ้านก็หนีไป โชคดีที่มีหญิงสาวคนหนึ่งเดินผ่านมาและต้องการไปไหว้พระโพธิสัตว์เล่าเซ็งจึงขอตามนางไป

เมื่อถึงเขาโพถ้อชัวขณะที่เล่าเซ็งก้มลงกราบไหว้พระโพธิสัตว์นั้น เขาเห็นแม่ลอยอยู่เหนือกระถางรูปที่คนอื่นมองไม่เห็น ขณะเดินทางกลับเขาได้แยกทางกับหญิงสาวและได้พบเด็กชายคนหนึ่งยื่นร้องไห้อยู่จึงเข้าไปถามไถ่ได้ความว่าเป็นลูกของเขาที่ภรรยาที่เลิกกันไปนานแล้ว เขาจึงพาไปอยู่ด้วยแล้ววันหนึ่งหญิงสาวที่นำทางไปเขาโพถ้อชัวมาขออาศัยอยู่ด้วย ทั้งสามอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

หญิงสาวผู้นั้นเป็นสาวบริสุทธิ์ประพฤติตนเป็นคนดีอยู่ในศีลธรรมและถือศีลกินเจอยู่เนื่องนิตย์ นางรู้ว่าใกล้ถึงวันตายของนางแล้วจึงบอกเล่าเซ็ง เมื่อถึงวันนั้นนางอาบน้ำแต่งตัวด้วยอาการที่ขาวสะอาดแล้วนั่งสักครู่ก็สิ้นลม เล่าเซ็งเห็นการจากไปด้วยดีของนางคล้ายกับแม่จึงเกิดศรัทธายกสมบัติให้ลูกชายแล้วประพฤติตนใหม่ เมื่อตายไปจะได้บังเกิดผลเช่นเดียวกับแม่และหญิงสาวประเพณีกินเจจึงเริ่มขึ้น

ตำนานที่ ๗ การกินเจที่ภูเก็ต

มีคณะจิวจากเมืองจีนมาเปิดการแสดงที่กะทู้มานานเป็นแรมปี แล้วบังเอิญช่วงนั้นเกิดโรคระบาดขึ้นคณะจิวจึงจัดให้มีพิธีกินเจและสร้างศาลเจ้าขึ้นเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ หลังจากนั้นโรคภัยไข้เจ็บก็หายสิ้น ชาวกะทู้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาจึงปฏิบัติตาม และหลังจากประกอบพิธีอยู่ประมาณ ๒ - ๓ ปี ผู้ศรัทธามากขึ้นเรื่อยๆ ประกอบกับอยากได้พิธีกินเจที่สมบูรณ์ตามแบบประเพณีมณฑลกังไส ประเทศจีน

จึงได้ส่งตัวแทนไปนำควันธูป (เหยี่ยวเอียน) ในการเดินทางกลับจะต้องคอยจุดธูปต่อกันมิให้ดับมอด ศาลเจ้ากะทู้จึงได้ชื่อว่าเป็นต้นตำรับของพิธีกินเจในปัจจุบัน การปฏิบัติตนในช่วงกินเจ ๙ วัน ๙ คีน ผู้ที่ต้องการกินเจอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามประเพณีการกินเจ จะต้องปฏิบัติดังนี้

๑. งดเว้นเนื้อสัตว์หรือทำอันตรายต่อสัตว์
๒. งดนม เนย และน้ำมันที่มาจากสัตว์
๓. งดอาหารรสจัด ซึ่งหมายถึงอาหารเผ็ด หวานมาก เปรี้ยวมาก เค็มมาก
๔. งดผักหรือเครื่องเทศที่มีกลิ่นแรง เช่น ผักชี กระเทียม หัวหอม ต้นหอม กุยช่าย รวมทั้ง ไบยาสูบ สิ่งเสพติดและของมีนมเมาต่าง ๆ
๕. รักษาศีลห้า
๖. รักษาจิตใจให้บริสุทธิ์ รักษาอารมณ์
๗. ทำบุญทำทาน
๘. นุ่งขาวห่มขาว

สำหรับผู้เคร่งครัดเพื่อการกินเจให้เป็นไปอย่างบริสุทธิ์โดยแท้ จะเพิ่มการปฏิบัติโดยการกินอาหารเฉพาะที่คนกินเจด้วยกันเป็นผู้ปรุงเท่านั้น รวมถึงจะล้างหม้อไหจนสะอาดเอี่ยมแยกภาชนะสำหรับการปรุงอาหารเจไว้โดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังจุดตะเกียงไว้ ๙ ดวงตลอดช่วงเทศกาลกินเจ ๙ วัน โดยไม่ปล่อยให้ดับเพื่อเป็นพุทธบูชาและรำลึกถึงบุญคุณของพ่อแม่ญาติพี่น้องตลอดจนผู้มีบุญคุณต่อผืนแผ่นดินเกิด

เรียบเรียงโดย พจนา อีรามนตร์

เอกสารอ้างอิง

กินเจเพื่อปรับสมดุลในร่างกาย ฉบับพิเศษ กรุงเทพธุรกิจ ๒๕๕๐
(สืบค้น วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๐)

ลูกค้าแต่ละรายมีความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่กระตุ้นให้เขาดำเนินการบางอย่าง รวมถึงการดำเนินการซื้อ คุณต้องบ่งชี้ความต้องการที่สำคัญมากที่สุด ซึ่งสินค้าหรือบริการของคุณ สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าแต่ละรายที่คุณพูดด้วย ฉะนั้น คุณต้องทำให้ลูกค้าเชื่ออย่างหมดใจว่า ความต้องการเฉพาะนี้จะได้รับการสนองด้วยสินค้าหรือบริการของคุณได้ดีกว่าสิ่งอื่นใดที่มีอยู่ในท้องตลาดและราคาในขณะนี้

๑. เงิน

ทุกคนอยากมีเงินเพิ่มมากขึ้น นี่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน “เงินทำให้โลกหมุนไป” เมื่อใดก็ตามที่คุณเชื่อมโยงสินค้า หรือบริการของคุณเข้ากับการหาเงินหรือเก็บออมเงินของลูกค้า คุณจะได้รับความสนใจจากลูกค้าอย่างเต็มที่

๒. ความมั่นคงปลอดภัย

ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นการเงิน อารมณ์ หรือกายภาพ สำหรับตัวเองและครอบครัว เป็นความต้องการในส่วนลึกและทรงพลัง ซึ่งการโน้มน้าวใจให้ลูกค้ามั่นใจว่าจะได้รับความมั่นคงปลอดภัยเพิ่มขึ้น และกระตุ้นความสนใจของลูกค้ามุ่งหวังเช่นเดียวกับการที่ไม่มีใครรู้สึกว่าคุณเองได้รับอิสรภาพมากเกินไป มีเพียงไม่กี่คนที่รู้สึกว่าจะได้รับความมั่นคงปลอดภัยมากเกินไป หรือต้องการความมั่นคงปลอดภัยมากขึ้นเสมอ

ทุกวันนี้ตลาดเพื่อการบริการหรืออุปกรณ์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยทุกประเภทสำหรับเซิร์ฟเวอร์ - และคอมพิวเตอร์ ที่เป็นเครือข่ายกำลังขยายตัวมาก การประกันหลากหลายรูปแบบที่ให้ความมั่นคง เมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือผลลัพธ์จากเหตุไม่คาดฝัน มียอดขายหลายแสนล้านดอลลาร์ต่อปี เมื่อใดก็ตามที่คุณแสดงให้เห็นว่า เขาจะปลอดภัยและมั่นคงมากขึ้นจากการเป็นเจ้าของสินค้าหรือบริการ คุณจะสร้างความปรารถนาในการซื้อได้

๓. การมีคนชอบ

ทุกคนอยากให้มีคนชอบ เราอยากรู้สึกว่าผู้คนรอบข้างยอมรับและเคารพยกย่องตัวเรา เราต้องการได้รับการชื่นชมจากเพื่อนฝูง เพื่อนบ้าน และเพื่อนร่วมงาน การบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ สนองความต้องการในส่วนลึกของจิตใจ ที่ปรารถนาการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมและการมีคุณค่าในตัวเอง หากสินค้าหรือบริการของคุณสามารถเพิ่มระดับความนิยมชมชอบ และการได้รับความนับถือจากคนอื่นให้แก่ลูกค้ามุ่งหวัง ลูกค้าก็จะซื้อสินค้าของคุณมากขึ้น

๔. สุขภาพอนามัย

ทุกคนต้องการมีชีวิตที่ยืนนานและเบิกบานใจกับสุขภาพที่ดี ทุกคนอยากมีความกระปรี้กระเปร่าในระดับสูง ซึ่งเราอยากให้สมาชิกในครอบครัวได้รับประโยชน์ด้านสุขภาพเช่นเดียวกัน ดังนั้น เราจึงถูกโน้มน้าวด้วยสินค้าหรือบริการที่ทำให้เราผ่อนคลาย กระปรี้กระเปร่ามากขึ้น หากสินค้าหรือบริการของคุณสามารถเสริมคุณภาพชีวิตทางกายภาพของลูกค้ำมุ่งหวังได้ ในลักษณะที่คุ้มค่าสมราคาแล้ว คนที่อ่อนล้ามาก ๆ น้ำหนักเกิน หรือปวดเมื่อยตามร่างกายจะสนใจพูดคุยกับคุณอย่างมาก

๕. อำนาจ อิทธิพล และความนิยม

มีความต้องการมากมายที่คุณจะแสดงให้เห็นว่า สินค้าหรือบริการของคุณจะตอบสนองได้ ผู้คนต้องการอำนาจและอิทธิพล เพื่อซื้อสินค้าหรือบริการที่จะทำให้สิ่งเหล่านี้เพิ่มขึ้นแก่พวกเขา ผู้ที่ต้องการเป็นที่นิยมและอยากให้คนอื่นชื่นชอบ เมื่อสินค้าหรือบริการของคุณเสนอจะทำให้คนมีอิทธิพลและนิยมชมชอบมากขึ้น

๖. ความรักและความเป็นมิตร

ปัจจุบันมีผู้ที่เป็นสมาชิกบริการจัดหาคู่บนอินเทอร์เน็ตหลายล้านคน ซึ่งจับคู่คนที่มีความสนใจคล้ายกัน เพียงเพราะผู้คนที่ต่างแสวงหามิตรและความสัมพันธ์ที่ดี มีคนจำนวนไม่น้อยสมัครเป็นสมาชิกสโมสรและสมาคม เมื่อพบปะคนอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเพศตรงข้าม แรงกระตุ้นเบื้องต้นอย่างหนึ่งในกิจกรรมคือ ความปรารถนาในความรักและมิตรภาพ เมื่อคุณเสนอสินค้าหรือบริการ เพื่อให้ลูกค้ำมุ่งหวังกลายเป็นคนที่ดึงดูดใจ และมีผู้คนปรารถนาเป็นมิตรสหาย ความปรารถนาในการซื้อจะเกิดขึ้นทันที

เรียบเรียงโดย นารีลักษณ์ ศิริวรรณ

ที่มา :

อานันท์ ชินบุตร. ขายด้วยใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดีเอ็มจี, ๒๕๕๐.

เปิดโลกกว้างด้วยศัพท์วิจัย

การวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ (Causal-Comparative Research)

ความหมายและลักษณะการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ

การวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ เมื่อพิจารณาความหมายจากชื่อ (Causal-Comparative Research) ก็หมายถึงงานวิจัยที่พยายามหาสาเหตุหลายสาเหตุมาศึกษาเปรียบเทียบคาดคะเนดูว่า สาเหตุใดทำให้เกิดผลดังที่เป็นอยู่ จากความหมายของงานวิจัยบอกให้รู้ว่า ทั้งผล (Effect) และ เหตุ (Cause) ต่างก็เกิดขึ้นแล้วเป็นข้อเท็จจริง (Fact) ที่ปรากฏอยู่เฉพาะหน้า นักวิจัยเพียงแต่อยากรู้ว่า อะไรเป็นสาเหตุให้เกิดผลนั้น นั่นก็คือ นักวิจัยทำการศึกษาย้อนรอยข้อเท็จจริงในปัจจุบันสืบสาวไปหาสาเหตุในอดีต ด้วยเหตุนี้ การวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ บางครั้งจึงเรียกว่า การวิจัยย้อนรอย (Expost facto research) ลักษณะการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุเป็นตรงกันข้ามกับการวิจัยเชิงทดลอง เพราะในขณะที่งานวิจัยเชิงทดลองสร้างเหตุ (สาเหตุเดียวหรือหลายสาเหตุ) เพื่อสังเกตผล แต่การวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุจะสนใจรับรู้ผลเพื่อศึกษาหาสาเหตุ

ลักษณะการตั้งปัญหาและสมมติฐานในการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ

ขั้นแรกที่สุดสำหรับการตั้งปัญหาในการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ นั้น ผู้วิจัยจะต้องทำให้เกิดความชัดเจน และให้นิยามต่อปรากฏการณ์หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งกำหนดลงไปให้แน่นอน เช่น ปัญหาว่า อะไรเป็นสาเหตุของการเกิดความคิดสร้างสรรค์ในบุคคล หรือทำไมมีนักเรียนส่วนน้อยที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงในขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ หรือ อะไรเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน หรือทำไมประชาชนบางกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยต่ำ ทำนองนี้ เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว นักวิจัยต้องการศึกษาย้อนกลับไป หลังจากนั้นนักวิจัยจะต้องให้ความหมายของคำที่เป็นปัญหาให้ชัดเจน ซึ่งปกติก็จะกระทำที่คิดว่าน่าจะก่อให้เกิดความกำกวมเข้าใจไม่ตรงกัน จากตัวอย่างเช่นคำว่า ความคิด สร้างสรรค์ อุบัติเหตุบนท้องถนน และความรู้ความเข้าใจต่อระบอบการปกครองประชาธิปไตยต่ำ คำดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจำเป็นต้องให้ความหมายเพื่อขจัดความคลุมเครือ เมื่อผู้วิจัยมีความชัดเจนในสิ่งที่ปัญหาการวิจัยแล้วก็จะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนั้น ๆ ตลอดจนถึง การตั้งสมมติฐานการวิจัย สำหรับการตั้งสมมติฐานในการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุนี้ นักวิจัยกระทำได้โดยการพยายามจำแนกคาดการณ์สิ่งที่คิดว่าน่าจะเป็นสาเหตุหลาย ๆ สาเหตุ แล้วจึงตั้งสมมติฐานตามสาเหตุที่จำแนกได้ เช่นจากตัวอย่างปัญหาที่ว่า อะไรเป็นสาเหตุของการเกิดความคิดสร้างสรรค์ในบุคคล ผู้วิจัยอาจจะกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยได้ว่า เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้

LIART

เกิดความแตกต่าง ทางความคิดสร้างสรรค์ระหว่างบุคคล และอาจจำแนกสาเหตุตั้งเป็นสมมติฐานการวิจัย ได้ดังนี้

๑. นักเรียนที่มีความถนัดทางการเรียนด้านศิลปะ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่มีความถนัดด้านจำนวนตัวเลข

๒. นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพการเลี้ยงดูแบบปล่อยเสรีมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพการเลี้ยงดู แบบเข้มงวด

๓. การจัดบรรยากาศชั้นเรียนแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าการจัดบรรยากาศชั้นเรียนแบบครู เป็นศูนย์กลาง

จะเห็นว่าลักษณะการตั้งปัญหาและสมมติฐานการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุมีความคล้ายคลึงยิ่งกับการวิจัยเชิงทดลองเพราะเหตุว่างานวิจัยทั้งสองประเภทต่างก็มุ่งหวังจะรู้ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเช่นเดียวกัน

แบบแผนการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะแบบแผนการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ สาเหตุที่เป็นแบบพื้นฐานง่ายที่สุดก็จะเป็นแบบแผนที่มีการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มตามลักษณะตัวแปรอิสระ (หรือสาเหตุ) ที่ผู้วิจัยจำแนกไว้เพื่อศึกษา และถ้าเป็นแบบแผนที่ซับซ้อนขึ้นก็เป็นแบบแผนที่มีการเพิ่มกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มตามลักษณะตัวแปรอิสระ (หรือสาเหตุ) นั้นเอง จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถเขียนเป็นแผนภาพแสดงแบบแผนการวิจัยได้ดังนี้

ก. แบบแผนการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุแบบสองกลุ่ม

กลุ่มตัวแปรอิสระ (สาเหตุ)	ตัวแปรตาม (ผล)
การจัดบรรยากาศชั้นเรียนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง C1	ความคิดสร้างสรรค์ E
การจัดบรรยากาศชั้นเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง C2	ความคิดสร้างสรรค์ E

ข. ตัวอย่างแบบแผนการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุแบบหลายกลุ่ม

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ (สาเหตุ)	ตัวแปรตาม (ผล)
๑	การสูบบุหรี่	มะเร็งปอด
๒	การทำงานในโรงงานสารเคมี	มะเร็งปอด
๓	การอาศัยอยู่ในเขตชุมชนเมือง	มะเร็งปอด

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ สามารถจะใช้เครื่องมือใด ๆ เก็บรวบรวมข้อมูลก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นกับลักษณะข้อมูลที่ต้องการ เช่น อาจใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบประเภทต่าง ๆ การสังเกตและการสัมภาษณ์เป็นต้น สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ก็ใช้ได้ทั้งสถิติภาคบรรยายและสถิติอ้างอิง (ในกรณีที่มีการสุ่มตัวอย่าง) สำหรับการวิเคราะห์อ้างอิงก็อาจใช้ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ใช้การวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) หรือ X^2 -test ทั้งนี้จะเลือกใช้สถิติใดก็ขึ้นอยู่กับลักษณะข้อมูลและสมมติฐานที่ผู้วิจัยต้องการทดสอบ

ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ

จากลักษณะของการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปข้อดี ข้อจำกัดได้ดังนี้

ข้อดี

๑. ปรากฏการณ์ทางสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับมนุษย์บางประการที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาไม่สามารถจะหาคำตอบอธิบายได้ด้วยวิธีการเชิงทดลอง และถึงแม้ว่าจะกระทำได้ แต่ก็เป็นเรื่องของการผิดศีลธรรม จริยธรรม ลักษณะดังกล่าวจำเป็นต้องหาวิธีวิจัยบางประเภทที่สามารถกระทำได้ และให้คำตอบใกล้เคียงกับวิธีการทดลอง จากลักษณะดังกล่าวงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุจะถูกนำมาใช้ได้เหมาะสมในสถานการณ์เช่นนี้ เช่น ผู้วิจัยต้องการศึกษาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน โดยตั้งสมมติฐานว่าเป็นเพราะการดื่มสุราของคนขับรถ และการกินยาฆ่า ผู้วิจัยไม่อาจใช้วิธีการทดลองให้กลุ่มตัวอย่างดื่มสุราจนกระทั่งมึนเมา หรือกินยาฆ่าจนกระทั่งออกฤทธิ์ แล้วให้กลุ่มตัวอย่างขับรถเพื่อสังเกตผล อุบัติเหตุหรือในกรณีการเกิดมะเร็งปอดกับการสูบบุหรี่ การลงโทษกับการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวเหล่านี้ เป็นต้น

๒. เหมาะสมสำหรับหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนนั้นคือ ในกรณีที่ผู้วิจัยคาดคิดว่า ปรากฏการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นมีเพียงสาเหตุสำคัญบางสาเหตุเท่านั้นที่ทำให้เกิดขึ้นและผู้วิจัยต้องการหาคำตอบ ความสัมพันธ์เฉพาะสาเหตุที่ทำให้เกิดผลนั้น

๓. ข้อค้นพบจากงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ จะทำให้สามารถนำมาสร้างเป็นสมมติฐานเพื่อทดสอบในงานวิจัยเชิงทดลองต่อไป กล่าวคือ เมื่อผู้วิจัยต้องการความมั่นใจเพื่อจะลงสรุปในเชิงเหตุผลต่อปรากฏการณ์ใด ๆ ผู้วิจัยก็จะนำสิ่งที่เป็นสาเหตุ ซึ่งพบจากวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุมาสร้างจัดกระทำเพื่อสังเกตผลต่อไป

ข้อด้อย

เนื่องจากงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบ สาเหตุไม่สามารถทำการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนอื่น ๆ ที่น่าจะมีผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ (ตัวแปรตาม) ได้ และนอกจากนั้นก็ยังมีได้จัดกระทำตัวแปรที่รัดแน่นแต่อย่างใด ดังนั้น การลงสรุปผลงานวิจัยในความสัมพันธ์ที่เป็นเชิงเหตุผลจึงต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากความเที่ยงตรงภายในของการวิจัย ประเภทนี้ยังเป็นที่ยังสงสัยกันอยู่

๒. การจำแนกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบกันโดยใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งซึ่งผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นสาเหตุมาเปรียบเทียบกันอาจจะเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบที่แยกจากกันไม่เด่นชัด โดยเฉพาะการใช้เกณฑ์ตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรทางด้านจิตวิทยา(Psychological Variable)

๓. การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการศึกษาในงานวิจัยประเภทนี้จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ถูกกำหนดโดยลักษณะของตัวแปรหรือเกณฑ์ที่ผู้วิจัย สนใจศึกษา เปรียบเทียบจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่ถูกเลือกโดยการสุ่ม ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างอาจมีลักษณะอื่น ๆ ที่เด่น และด้อยส่งผลต่อปรากฏการณ์ที่ศึกษาก็ได้

เรียบเรียงโดย อัญชลี จวงจันทร์

เอกสารอ้างอิง

http://eastern.nfe.go.th/research/news๑_old.php?page=๖

(สืบค้น วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐)

แหวดวงนักวิจัย

แหวดวงนักวิจัยฉบับนี้ขอแนะนำ อาจารย์ผู้มีประสบการณ์ในงานด้านการวิจัยทางสาขาสังคมวิทยา และสาขามานุษยวิทยาการเมือง ท่านคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย ตรีกุลวรานนท์

สถานที่ติดต่อราชการปัจจุบัน : คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง :

ทางวิชาการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ทางบริหาร : คณบดีคณะสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติการศึกษา :

- ✎ รัฐศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ✎ M.A. Social Anthropology University of Kent at Canterbury
- ✎ M.Phil Social Anthropology University of Kent at Canterbury

ตำแหน่งในอดีต - ปัจจุบัน :

งานภายในมหาวิทยาลัย :

- ✎ คณบดีคณะสังคมวิทยาฯ ๒๕๓๘-๒๕๔๔, ๒๕๔๗-๒๕๕๐
- ✎ ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มธ.
- ✎ รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะสังคมวิทยาฯ
- ✎ กรรมการดำเนินงานสำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์
- ✎ กรรมการหลักสูตรวิชาพื้นฐาน
- ✎ กรรมการดำเนินงานโครงการนักศึกษาเรียนดีจากชนบท
- ✎ กรรมการสภาอาจารย์ ประเภทตัวแทนคณะฯ และประเภททั่วไป
- ✎ ประธานคณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอน
- ✎ กรรมการโครงการเงินศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

LI RT

- ๒๕๖๖ กรรมการสภามหาวิทยาลัย
- ๒๕๖๖ กรรมการมูลนิธิมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง
- ๒๕๖๖ กรรมการร่างหลักสูตรปริญญาเอก และปริญญาโท ด้านสหวิทยาการ
- ๒๕๖๖ กรรมการประจำสำนักหอสมุด
- ๒๕๖๖ กรรมการประจำสถาบันประมวลข้อมูลฯ
- ๒๕๖๖ กรรมการศูนย์ศึกษาและพัฒนาการปกครองท้องถิ่น
- ๒๕๖๖ กรรมการสถาบันสัญญา ธรรมศักดิ์เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตย
- ๒๕๖๖ กรรมการพิจารณางบประมาณแผ่นดิน ของมหาวิทยาลัย
- ๒๕๖๖ คณะทำงานจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการก่อสร้าง/ปรับปรุงอาคารต่าง ๆ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต(อาคารพิพิธภัณฑ, อาคารบรรยายรวม ๑, อาคารหอสมุด, อาคารวิทยบริการ)
- ๒๕๖๖ กรรมการกองทุน “กองทุนวิวรรณ ฌ ป้อมเพชร”
- ๒๕๖๖ กรรมการทุนมูลนิธิโตโยต้าแห่งประเทศไทย
- ๒๕๖๖ กรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ๒๕๖๖ กรรมการพิจารณากำหนดคุณสมบัติและเกณฑ์การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษา ระบบใหม่
- ๒๕๖๖ กรรมการทุนสนับสนุนการจัดทำเอกสารสื่อการสอน
- ๒๕๖๖ กรรมการกายภาพ มธ.

งานภายนอกมหาวิทยาลัย :

- ๒๕๖๖ กรรมการสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา
- ๒๕๖๖ ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา
- ๒๕๖๖ ที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี
- ๒๕๖๖ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- ๒๕๖๖ ที่ปรึกษากรรมการติดตามมติฯ สภาผู้แทนราษฎร
- ๒๕๖๖ คณะกรรมการติดตามและตรวจสอบฯ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ๒๕๖๖ กรรมการบริหารการประปานครหลวง

- ๕ คณะกรรมการตรวจสอบ การประปานครหลวง
- ๕ คณะทำงานกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งน้ำ
กระทรวงมหาดไทย
- ๕ อนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ผลงานวิชาการ/งานวิจัย :

- ๕ “The Chinese of Thailand” ใน The Chinese in SEA. Ed. Chan Khok Bunn
Singapore : ๒๐๐๑

งานเขียน :

- ๕ ทูตทางสังคมและแบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน สถาบัน
สัญญาธรรมศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๔๙

งานวิจัย :

- ๕ ปรัชญาการก่ออาคารสูงในเขตชั้นในและชั้นกลางของกรุงเทพมหานคร (๒๕๓๘)
- ๕ โครงการวิจัยดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) ๒๕๓๙
- ๕ ผลกระทบทางสังคมจากสลากออนไลน์ ๒๕๔๐
- ๕ การจัดการห้วยไต่ดินเข้าสู่ระบบ ๒๕๔๔-๒๕๔๖
- ๕ โครงการศึกษาเพื่อวางระบบการดำเนินการด้านวินัย ๒๕๔๘
- ๕ ปัญหา อุปสรรค และทางออกในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ๒๕๔๙

สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง :

- ๕ มานุษยวิทยาการเมือง
- ๕ ชาติพันธุ์วิทยา
- ๕ จีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ๕ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม
- ๕ พิธีกรรมวิเคราะห์

ผลงานด้านอื่น ๆ วิชาการบรรยายพิเศษให้กับหน่วยงานราชการนอกมหาวิทยาลัย :

- ๕ วิทยาลัยการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- ๕ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

๒ สถาบันพระปกเกล้า

๒ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต กรมยุทธศึกษา กองทัพบก

๒ หลักสูตรพัฒนาประชาธิปไตย สภาผู้แทนฯ

เรียบเรียงโดย วิมลรักษ์ ศานติธรรม

แหล่งอ้างอิง

http://www.tu.ac.th/org/ofrector/tu_council/record/pornchai.htm

(สืบค้น วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐)

ปิดท้ายวิจัย

ปิดท้ายวิจัยประจำเดือนตุลาคม ๒๕๕๐ นี้ แจ้งผลการประกาศผลงานด้านการวิจัยและพัฒนา ระบบพฤติกรรมไทย ประจำปี ๒๕๕๐ ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

โดยคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย (คพท.) ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๐ ได้มีมติ อนุมัติรางวัลผลงานด้านการวิจัยและพัฒนาระบบ พฤติกรรมไทย ประจำปี ๒๕๕๐ จำนวน ๖ เรื่อง ดังนี้

ประเภทรายงานการวิจัย :

รางวัลระดับดี

เงินรางวัล เรื่องละ ๕๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑ รางวัล ได้แก่

๑. เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของมัคคุเทศก์ไทย”
PSYCHO-SOCIAL CORRELATIONS OF MORALLY SERVICED BEHAVIOR OF THAI
TOURIST GUIDES

โดย นายชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา
โรงพยาบาลราชวิถี และคณะ

รางวัลระดับชมเชย

เงินรางวัล เรื่องละ ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑ รางวัล ได้แก่

๒. เรื่อง “ผลของการฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะการพัฒนา เพื่อนต่อการช่วยเพื่อนป้องกันความเสี่ยง ต่อโรคเอดส์ใน นักศึกษาชายระดับอุดมศึกษา”
THE EFFECT OF PSYCHOLOGICAL AND SKILL TRAININGS UNIVERSITY STUDENTS

โดย นางสาวพิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะ

ประเภทวิทยานิพนธ์ :

รางวัลระดับดี

เงินรางวัล เรื่องละ ๒๐,๐๐๐บาท จำนวน ๑ รางวัล ได้แก่

๑. เรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการการ เรียนรู้ตามรอยพระ ยุคสบาท”
PSYCHO-SOCIAL CORRELATES OF WORK BEHAVIOR IN CIVIL SERVANTS
TRAINED IN THE FOLLOWING ROYAL

โดย นางสาวศิริกุล กลิ่นทอง

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รางวัลระดับชมเชย

เงินรางวัล เรื่องละ ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓ รางวัล ได้แก่

๒. เรื่อง “ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการของบ้าน วัด โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การนับถือ พระพุทธศาสนาบุตร”

INTEGRATION OF FAMILY, SCHOOL, RELIGION, AND PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS AS CORRELATES OF BUDDHIST RELIGIOUS BEHAVIOR OF JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS IN BUDDHAPUTTRA TRAINING CAMP

โดย พระมหาสัญญา สวัสดิ์ไธสง

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

๓. เรื่อง “ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการด้านบ้าน สถานศึกษาและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจ ที่จะรับผิดชอบ ครอบครัวของนักศึกษาชายระดับปริญญาตรี”

INTEGRATION OF FAMILY, EDUCATIONAL INSTITUTE, AND PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS AS CORRELATE OF INTENTION TO TAKE CARE FAMILY IN UNDERGRADUATE STUDENTS

โดย นางสาวสุภาวรัฐ ยอดระบำ

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

๔. เรื่อง “ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการระหว่าง บ้าน โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ป้องกันการคุกคาม ทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา ในโครงการ ก้าวอย่างเข้าใจ”

INTEGRATION OF FAMILY, SCHOOL, AND PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS AS ANTECEDENTS OF PREVENTIVE BEHAVIOR FROM SEXUAL HARASSMENT IN FEMALE HIGH SCHOOL STUDENTS IN TEENPATH PROJECT

โดย นางสาวอนรรฆมนงค์ เรียบร้อยเจริญ

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ซึ่งผลงานการวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะได้นำเสนอในรายละเอียดของแต่ละเรื่องให้ทุกคนที่สนใจ ได้ติดตามในแต่ละเดือนต่อไป โดยเริ่มเรื่องแรกในฉบับนี้

กองบรรณาธิการ

LI RT

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand